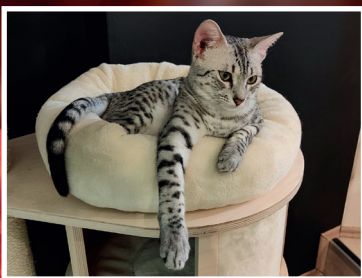

MACSKAMÁNIA®

XXIII. évfolyam 5. szám
2023. október – november

Macskamánia Magazin 2023. október – november

**Interjú
Orosz Barbarával**

**Cat City Café
Szegeden**

**Macskák
és Tűsarok**

www.macskamania.com

Megnyerő falatok

Nemrég Aradon töltöttem néhány napot. Utazni jó és tanulságos, és mindig történnek váratlan tapasztalások. Elmesélem az egyiket. Egy teraszon vacsoráztunk, ahová beólkodott egy kedves, gyömbérszínű macska is. Rendszeresen tehette ezt, látszott rajta, hogy jól kiismeri magát a helyi viszonyok között. Ha valaki egy finom falatot nyújtott le az asztal alá, hálásan elfogadta. Régi vendég, mondta a házigazda, mindig itt sündörög. Aztán az asztaltól nem messze egy cirmos macska is megjelent. Izmos kandúr volt, fiatalabb, mint a gyömbérszínű, akinek egy kicsit már leharcolt volt a bundája, sérülések voltak a fülén is, nyilván valaha ő lehetett a legerősebb kandúr a környéken, de mikor volt az a valaha... És most itt van a trónkövetelő. Ilyen dominanciaharcot nem hallottam még kandúrok között. Félelmetes és lenyűgöző volt egyszerre. A cirmos a hangjával, különleges, elnyújtott nyávogásával terrorizálta le a gyömbérszínűt, aki végül meghátrált. Megható volt nézni – és rossz volt arra gondolni, hogy talán többé nem mehet be az asztalhoz ételt koldulni, mert a cirmos ki fogja utasítani. Odaadtam az egyik húspogácsámat neki apró falatonként – legyen még egy jó estéje szegénynek.

Mirtse Zsuzsa

MACSKÁK és TÚSAROK

Orosz Barbara színésszel, műsorvezetővel

beszélget Matusa István 4

Doromboló múzsák

Macska a magyar költészetben - 1. rész 10

Miből lesz a kiscica? 14

CICAHÍRADÓ 18

Gondolatok a dorombolók evolúciójáról

A macska, mint társállat 20

65 éves a Veszprémi Állatkert

ÉVFORDULÓ – MACSKÁS SZEMMEL 30

MARCI,

az Állatorvos-tudományi Egyetem hivatalos cicája 36

Cat City Cafe - macska kávézó nyílt Szegeden 40

Kis cirmos 45

A kölyökmacska nevelése - 4. rész 48

Kiadja: PetMedia Kft. – **Felelős kiadó:** ifj. Aradi Béla

Munkatársak: Betlehem Ildikó, Lakatos Zsófia, Kovács Zsolt, Matusa István, Mirtse Áron, Mirtse Zsuzsa, Monica Manaila, Pavelka Alexandra

Illusztrációk: Buzay István – www.buzaist.blogspot.com

Tördelés és nyomdai előkészítés: PetMedia Kft.

Nyomdai kivitelezés: Keskeny és Társai 2001 Kft., 1158 Budapest, Rákospalotai határút 6.

www.keskeny nyomda.hu – Megrendelés száma: MM-2023/5.

Szerkesztőség (hirdetésfelvétel): MACSKAMÁNIA MAGAZIN – 1212 Budapest, Zsolnai u. 28. – Telefon: 06-70-777-3959

E-mail: info@macskamania.hu – **Web:** www.macskamania.com – **Facebook:** www.facebook.com/Macskamania.Magazin

Meg nem rendelt fotót, rajzot és kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! A hirdetések tartalmáért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Terjeszti: a Lapker ZRT.

Megjelenik: 2023-ban február, április, június, augusztus, október és december első hetében. – ISSN 15869148

A Macskamánia Magazinban megjelenő fotók, írásos anyagok, grafikák szerzői jogvédelem alatt állnak, melyek újraközlése vagy bármilyen másolása, sokszorosítása, elektronikus feldolgozása kizárólag a kiadó előzetes írásbeli engedélyével lehetséges!

MACSKAMÁNIA MAGAZIN. Minden jog fenntartva! © Copyright 2023.

MACSKÁK és TŰSAROK

Orosz Barbara színésznővel, műsorvezetővel beszélget Matusa István

A TV2 Mokka műsorvezetője, Orosz Barbara elmondása szerint öntörvényű, határozott, maximalista nő. A sok munka és TV-s szereplés közepette adott magazinunknak interjút, melyben mesélt nekünk gyermekkori emlékeiről, színházról, televíziózásról, és természetesen imádot, gyönyörű cicáiról is.

– *Mezőkövesden született. Gyermekkorában, a családi házból voltak-e háziállatai?*

– Édesanyám, biológianőként lévén, imádta az állatokat, így nagyon sok állatunk volt a ház körül. Voltak hörcsögeink, tengerimalacunk, halaink, különböző fajtájú kutyáink, a komondtól a spániel, törpe pinscheren át a vizsláig. Életem első kutyája egy bernáthegeyi volt, de macskáink nem igazán voltak. Édesapám akkor még nem szerette a macskákat. Egyszer megesett, hogy a szomszédban születtek kiscicák, és az egyik cicust áthoztam egy délután. Apukám éppen szundított egyet két rendelés között, én pedig rácsempésztem a mellkasára a pöttömöt, és a macska dorombolva elaludt rajta. Így Artúr – akit Apa nevezett el így – maradhatott, mivel ha így ki tudtuk cselezni, akkor ez a cica igazán tudhat valamit. Évekkel később a szüleim elváltak, én pedig nagyon szerettem volna egy perzsamacskát. Ilyen élethelyzetben a szülők engedékenyebbek, így egyszer csak azt mondták, rendben. Fekete bundája volt, és izzó, narancssárga szeme, *Stefinek* hívtuk. Bejárókijárós cica volt, óriási balhéi is voltak, meg nagy rajongótábora, végül születtek kölykei is, akiknek gyorsan találtunk gazdit, majd ivartalanítottuk. A háziállatok mellett sok vadállattal is találkoztam: nagypapám vadászott, gyakran hozott haza elárvult állatokat, őzikéket, vadkacsákat, vaddisznót, akiket szépen meggyógyított, majd közösen visszaengedtük őket az erdőbe. Gyakorlatilag egy állatkertben nőttem fel.

– *Már gyerekként színházszakmai tag volt, és színésznő szeretett volna lenni. Mesélne erről az időszakról?*

– Általános iskolai rendezvényeken mindig szerepeltem, verset mondtam, színházszakmai körön is vittem a prímet, így teljesen természetes volt, hogy ebben az irányban fogok továbbtanulni. Érettségi után művészeti iskolába jártam, ezzel párhuzamosan statisztáltam a Vígszínházban, Nemzeti Színházban és a Pesti Színházban is. Ezután a Győri Nemzeti Színházhoz szerződtem, ott töltöttem öt évet, csodálatos szerepeket

kaptam, komoly kihívásokat, ott váltam színésszé.

– Több nagy színházban is játszott, országos ismertséget mégis a televízióban szerzett, ahol 22 éve láthatjuk. Színésznőként vagy műsorvezetőként érzi jobban magát?

– A színház mellett a televízió volt a másik nagy vágyam, ezért a színházzal párhuzamosan elvégeztem a TV2 Akadémiáját, ahol elsajátítottam a hivatásunk alapjait, és szinte azonnal elkezdődött a tévés pályafutásom. 22 éves korom óta vagyok a televíziónál. Annyira beszippantott ez a világ, hogy a színházat végül teljesen hátrahagytam, olyannyira, hogy nem is hiányzik. Egész életemben a

szabadságot kerestem mindenben. A terepet, ahol önmagam lehetek, ahol kibontakozhatok, ahol ereje van a hangomnak. Eléggé öntörvényű, határozott és maximalista vagyok, szeretem az irányítást a kezemben tartani. A színházban viszont nagyon sok függ attól, hogy a színész megkapja-e azokat a szerepeket, melyek a fejlődése szempontjából fontosak. Emellett a színházi világot rengeteg bizonytalanság szövi át, ezt az érzést mindig igyekszem kizárni az életemből. Csodás lehetőségeim voltak, de a boldogságot a tévészben találtam meg.

– A TV2-ben 2011 óta magazinműsorokat vezet, köztük a „Talpig nő”, a „Hálószobatitkok” és a nagy sikerű „Tűsarok” című műsorokat. Ebben az időszakban egy műsorgyártó céget is alapított, tv-producer lett. Mesélne erről?

– 30 éves voltam, amikor megalapítottam műsorgyártó cégemet. A Tűsarok című műsorom már 13 éves, a Mokkal pedig négy éve vezetem, de más műsorokban is szerepeltem. Ezek azok, melyek szívemnek igazán fontos lépcsőfokok.

– Most pedig térjünk rá a cicákra. Honnan jött a macskák iránti rajongása?

– 18 éves koromtól 32 éves koromig csak a színházról és a televíziózásról szólt az életem. Bármennyire szerettem az állatokat, nem mertem kisállatért felelősséget vállalni. Máshol volt a fókusz, nem voltam kész rá, és már

„Felébredtem hajnali háromkor, beírtam a keresőbe, hogy „fehér cica gazdit keres”; arra gondoltam, hogy most nem futnék neki még egy fajmacskának.”

akkor is felelősségteljesen gondolkodtam az állattartásról. Egyszer úgy éreztem, hogy belevágok, és bele fog férni az időmbe, így egy yorkshire terrier kutyust vásároltam magamnak, aki végül anyukámnál kötött ki. Akkor már Győrben is játszottam, és az utazgatások miatt képtelenség volt ezt összehangolni, nem akartam ilyen életet a kutyámnak. Édesanyámmal viszont óriási szerelemben éltek. Volt egy cica is, aki sajnos ennek az időszakomnak esett áldozatul.

Őt az öcsém fogadta be, és neki is csodás élete volt. Később az akkori párom szeretett volna jack russell terriert. Megleptem a születésnapjára, majd vettem hozzá egy társat is. Akkor éreztem meg, hogy én nem vagyok kutyás. Nagy terhet jelentettek időben a mindennapi rutinsétáltatások, képzések, a napközbeni hazafutások. Végül egyik kutyus a nagymamámé lett, a másik pedig az akkori párom testvéréhez került, nagyon jó helyre. Arra mindig figyeltem, hogy a lehető legjobb helyet találjam meg nekik. Amikor a kutyák távoztak, egyszerre úgy éreztem, hogy valaki nagyon hiányzik az életemből – akkor lett először macskám. Akkor beleszerettem egy maine coon cicába (pedig a tenyésztő mondta, hogy ne hozzam el, mert elég kemény karakter). De megláttam, és egymásba zúgtunk. Minden szuper volt, bár egy királynővel éltem együtt, aki leginkább azt szerette, ha békén hagyom. Én pedig elfogadtam, hogy biztos minden maine coon ilyen. Aztán jött egy másik maine coon az életembe, *Lulu*, aki fantasztikus cica volt. Egy kiállítás előtt egy olasz tenyésztő foglalta le. Épp jött érte a rendezvényre.

A tenyésztő megkért valami miatt, hogy megfogom-e a macskát. A cica minden ízében remegett, utálta ezt a kiállítási légkört. Megfogtam, megnyugodott,

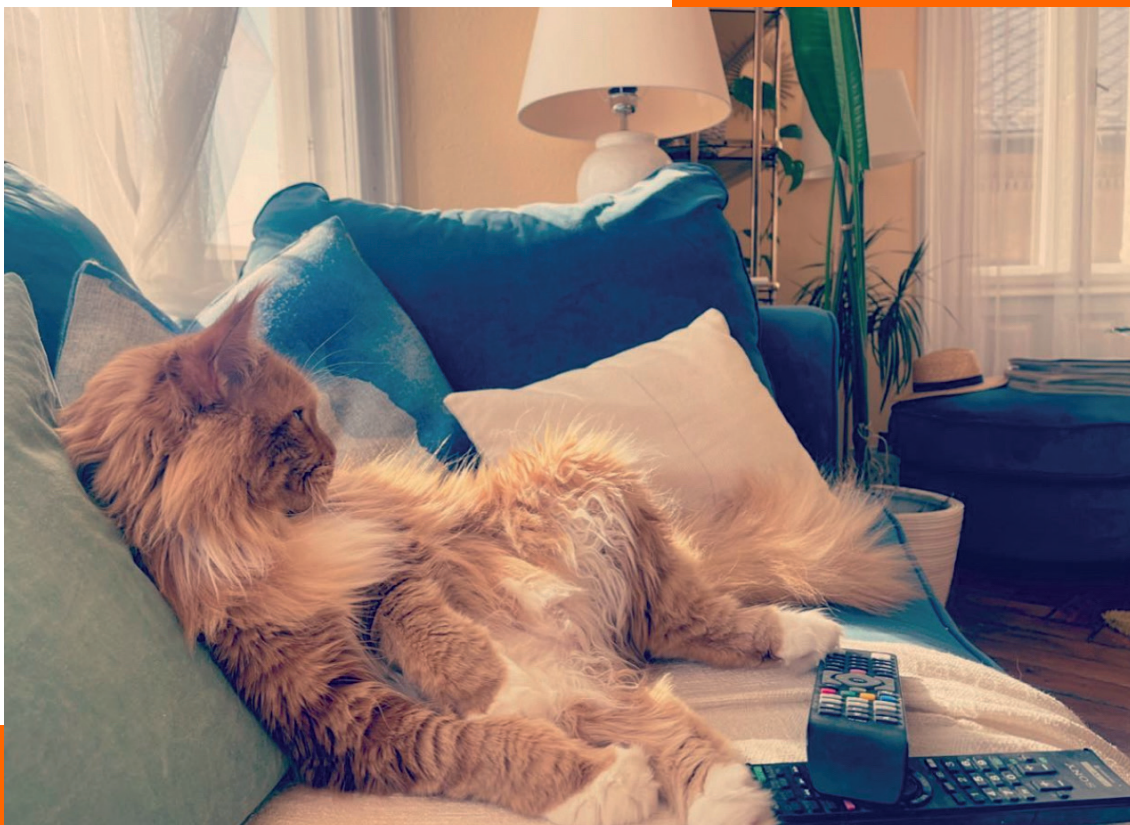
„Rose, az én uralkodó hercegnőm.”

„A macskáim imádnak például televíziót nézni. És mindig beleülnek a bőröndjeimbe, ha elutazni készülök, hátha így megakadályozzák, vagy elviszem őket is.”

és öt perc múlva elaludt, mancsaival a nyakamat karolva. Ezt meglátva az olasz tenyésztő azt mondta, hogy ő lemond erről a macskáról, mert látszik, hogy kiválasztott engem. Ez nem túl gyakori ennél fajtánál. A maine coon elképesztően intelligens fajta, a legjobb házőrző, szinte kutyaszerű tulajdonságokkal, apportíroz, a legjobb társ. A cicák teljesen összeszoktak, harmóniában és nyugalomban éltek. Majd bekövetkezett egy drámai fordulat, Lulunál egy születési rendellenesség miatt (a csecsemőmirigy nem fejlődött vissza rendesen, és ebből kialakult egy polipszerű képződmény, amely átfonta a tüdejét) sajnos, két hét alatt megjárva a legjobb klinikákat, mégis elvesztettem őt. A halála után úgy gondoltam, hogy nem maradhat *Stella* cicám egyedül. Pont akkor született meg *Rose*, fél évet vártunk az érkezésére. Sajnos nem alakultak jól a dolgok: *Stella* nem fogadta jól a kicsit, agresszívvá vált, űzötté, nyugtalanná, furcsa szokásai lettek. Fél év összeszoktatás után helyet kellett keresnem neki, akkorra nagyon depressziós lett, és magába fordult. A tenyésztőm segített megoldani a helyzetet. Egy családnál újra megnyugodott, és két kandúr mellett királynőnek érezheti magát. Néha le kell mondanunk arról a cicáról, akinek nem mi vagyunk az igazi gazdijai, és természetesen kell egy jó helyet találnunk neki. Ez is a felelős állattartás része.

– *Hogyan kerültek Önhöz jelenlegi cicái?*

– Minden cicám érkezését megálmodtam. Hallgatok az ösztöneimre. Mikor azt gondoltam, hogy *Rose* cicám mellé – aki most az én uralkodó hercegnőm, nagyon kedves, bájos és okos macska – kellene egy másik cica,

„Néha késő este érek haza, és mikor végignyúlik rajtam Grace, a kis fehér balerina, Rose pedig a lábamhoz kuporodik, az valami olyan energiát ad, és úgy simítja a lelket, hogy nincs olyan rossz nap, amelyet ne édesítenének meg vagy segítenének elviselni.”

persze visszatartott az, hogy nekem egyszer nem sikerült két macskát összeszoktatni. A férjem is nagyon imádja a cicákat; ő francia, és nekik mindig voltak cicáik. A franciáknál a macskákhoz való vonzalom sokkal nagyobb, mint hazánkban; ott valahogy minden férfi bátrabban fejezi ki az érzelmeit, és semmit sem érez kínosnak. Egyszer csak álmodtam egy fehér cicáról néhány hónappal ezelőtt, aki az út szélén nyávogott. Felébredtem hajnali háromkor, beírtam a keresőbe, hogy „fehér cica gazdit keres”; arra gondoltam, hogy most nem futnék neki még egy fajmacskának. És ő volt az első a rendszerben; elhatároztam, nem is keresek tovább, jelenek tekintem, bár nagyon félttem, hogy mit hozok be egy nem tudom, milyen körülmények közül érkező cicával a lakásba, és esetleg a kicsi megfertőzi Rose-t. Grace-t az Édenkert Állatotthon Alapítványánál találtam. Amikor befogták, elég rossz állapotban volt. Aztán kikezelték mindenféle nyavalyából, és haza is vittük a férjemmel. Az összhang megvolt, és Rose is jól fogadta. Aztán mégis jött néhány kör oda-vissza fertőzés és állatorvoshoz szaladgálás. Nagyon fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy aki örökbe fogad egy állatot, gondolja át, valóban képes-e arra, hogy ki tudja fizetni az állatorvosi költségeket, ha gond adódik. Amikor észrevettem, hogy Grace süket, elsöre hirtelen azt sem tudtam, mit csináljak. Egy biztos volt, nem mondom le róla, utat fogok találni hozzá, és bár a hangomra nem fog tudni soha reagálni, az érintés, mint kommunikáció is sok mindenre képes. Mára már mindenki megtalálta a nyugalmát, békéjét, és nagyon jó összhang alakult ki köztem és a cicáim között. Az én kis utcai harcos balerinám törékeny, de annál dinamikusabban létezik; nagy a lakás, imád örült módjára rohagálni, a növényeimet elkezdte rágni, kikaparta a virágföldet, de kicseleztem őt, mert a cicák nem szeretik igazán a citrus jellegű illatokat. Bepermeteztem hát a növényeket, a virágföldre pedig díszköveket tettem, így a cica leszokott erről.

– Ön szerint egy macska mennyire tud megváltoztatni egy embert?

– Négy órakor kelek a TV2 Mokka miatt, és ők is felébrednek velem. Jönnek, rajtam tartják a szemüket, megszaglásszák a kozmetikumokat, tündérik tudnak lenni. A kötődésnek is vannak szintjei, ők nagyon intenzíven velem vannak. Néha késő este érek haza, és mikor végignyúlik rajtam Grace, a kis fehér balerina, Rose pedig a lábamhoz kuporodik, az valami olyan energiát ad, és úgy simítja a lelket, hogy nincs olyan rossz nap, amelyet ne édesítenének meg vagy segítenének elviselni.

– Volt-e cicáival kapcsolatban valami vicces történet, melyet elmesélne nekünk?

– Volt egy kedvenc szobrom, melynek Rose folyamatosan nekiment, és próbálta a fejét letörni. Eleinte nem jöttem rá, hogy miért. Akkor ugrott be, hogy akitől ezt a szobrot kaptam, az egy olyan ember volt, akit nem szeretett a cicám. Talán érezte rajta az illatát. Simán likvidálta a szobrot, ha tízszer ragasztottam fel a fejét, akkor tízszer ment neki újra. Viszont jó kapcsolata van a szomszéd kuttyával. Bandáznak néha, lefekszenek egymás mellé, a macska macskanyelven, a kutya kutyanyelven dalolászik, egészen elképesztő. A macskáim imádnak például televíziót nézni. És mindig beleülnek a bőröndjeimbe, ha elutazni készülök, hátha így megakadályozzák, vagy elviszem őket is.

– Jelenleg a TV2 Mokka című reggeli műsorában láthatjuk Önt. Emellett máshol is szerepel?

– Rengeteg műsort, és rendezvényt is vezetek. A Tűsarok című műsorom 13 éves, jelenleg éppen az őszi-téli szezonja indul, erre készülünk. Szerencsém van, mert szuper csapattal dolgozom. A Mokka-ban is fantasztikus műsorvezetőtársakkal vezetjük együtt a műsort. A Tűsarok száz százalékban én vagyok; imádom megvalósítani az elképzeléseimet, egyszerre vagyok producer, rendező és műsorvezető. Olyan témákat dolgozunk fel, amelyek engem érdekelnek, és bízom benne, hogy a nézőimet is. Mellette kommunikációs és reklámfilmeket is forgatunk. Ez az a része az életnek, amely nem a nyilvánosság előtt zajlik, de éppoly izgalmas, mint reggelente az országot ébreszteni a képernyők előtt.

„Mára már mindenki megtalálta a nyugalmát, békéjét, és nagyon jó összhang alakult ki köztem és a cicáim között.”

Doromboló múzsák

Macska a magyar költészetben - 1. rész

A művészek minden korban és időben vonzódtak a cicákhoz. Hazánk irodalomtörténetében is számos olyan kiemelkedő alkotó van, akik a macskamániások táborát népesítik. A legnagyobb költők cicás műveit is elemezzük sorozatunkban. Beszélgetőpartnerem Dr. Gönczy Monika irodalomtörténész.

– Mennyire jellemző a macskák, macskafélék előfordulása a hazai költészetben?

– Nehéz erre pontos választ adni, mert noha a „külföldi” és „hazai” híres macskák listája folyamatosan bővül a Wikipédián, még nem született olyan átfogó munka, amely úgy tárgyalná a macskák jelenlétét általában a magyar költészetben, ahogyan például híres természet- és néprajzkutatónk, Herman Ottó a madarakét

Petőfi Sándor, Tompa Mihály, Arany János munkásságában, illetve a népköltészetben. Remélem, lesz egyszer valaki, aki rendszerezetten összegyűjti azokat az alkotásokat, melyeknek a hőse, a mellékszereplője vagy akár csak „hangulati eleme” a cirmos. Annyit azonban elmondhatunk, hogy ha összevetnénk más háziállatok előfordulásával, előkelő helyett foglalna el a ló és a kutya mellett.

– Van-e olyan korszak, amikor gyakoribb a cicák felbukkanása a magyar versekben? Kik azok a neves alkotók, akiknek ez megtalálható a munkásságában?

– Ahogy időben közelítünk napjainkhoz, egyre gyakrabban bukkannak fel a cicák a magyar irodalomtörténetben. A teljesség igénye nélkül említek néhányat ezek közül most. A 19. században például Arany János költészetében találkozunk „fókuszáltnan” macskákkal (Az elveszett alkotmány, Családi kör, A tudós macskája), de érdekes mód a prózaíróként számon tartott Mikszáth Kálmán is megénekelte őket

(A kevély anya-macska, A kis cicza), vagy időben még előttük a kiseddóvás buzgó terjesztője, Bezerédj Amália (Macskafü). A századfordulón Benedek Elek (Cica-mica), a 20. században pedig olyan ismert és kevésbé ismert szerzők tették versük tárgyává és alanyává a cicákat, mint Heltai Jenő (Macskák), Babits Mihály (A macska) Móricz Zsigmond (Iciri-piciri), Kassák Lajos (Macskaszerelem), Erdélyi József (Macska), Jékely Zoltán (Intő szavak süldő macskánkhoz), Radnóti Miklós (Rimpárok holdas éjszakán), Szabó Lőrinc (Cila), Lányi Sarolta (Cica-vers), Romhányi József (A babonás fekete macska, A macskafogó egér), Somlyó György (A macska tízezer létezmódja), Nemes Nagy Ágnes (Mi van a titkos úton?, Pemete), Bella István (Doromboszó, A holdról), Dési Ábel (Ciróka képei, Macska-álmok a szerelemről), Csoóri Sándor (Macskapiac), Mosonyi Alíz (A Fekete Macskakirály). A 20. századból kiemelném Weöres Sándort és Károlyi Amyt: a költő házaspár mindkét tagja nagy macskarajongó volt, s annyi cicás verset írtak, hogy

NÉVJEGY

Dr. Gönczy Monika, PhD, irodalomtörténész, tudományos referens 1995-ben szerezte a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán magyar nyelv és irodalom – filozófia szakos tanári diplomáját. 2017-ben a Debreceni Egyetemen irodalom- és kultúratudományokból doktorált (PhD). 1998 óta a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet tudományos referense, irodalomtörténész. 2000-tól a Debreceni Egyetem Irodalom- és Kultúratudományok Doktori Iskola tudományos titkára, 2018 óta oktatója is. 2017-től a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Területi Bizottság Irodalom-, Nyelv-, Kommunikáció- és Médiatudományi Szakbizottság titkára, 2023-ban a Magyar Tudományos Akadémia Köztestületének tagja lett. Kutatási területe a 19. század második felének magyar irodalma, intertextualitáselméletek. 1997 óta folyamatosan publikál, 2020-ban megjelent szakmonográfiájának címe: „Csillagokká repesztett szöveg...”: Szövegközi közelítések a 19. század második felének magyar irodalmához.

Jelenleg Arany János Az elveszett alkotmány című művének új kritikai kiadásán dolgozik. Civilben természet- és környezetvédelmi, állatvédő aktivista, karitatív tevékenységeket végez. 2015-től az Erdőmentők Alapítvány Hajdú-Bihar megyei szervezetének önkéntes erdő- és vadvédelmi koordinátora igazolvánnyal rendelkező tagja. Házastársával két cica, Cimbi és Bleki, két kutya, Mira és Bundzsi, valamint két ékszerfülű teknős, Gerzson és Mathilda gazdája. Az összes állatársuk befogadott.

2017-ben *Steinert Ágota Macskaszerenád* címmel gyűjteményes kötetet jelentetett meg. A 21. századi kortárs irodalomból is mondanék – ismét a teljesség igénye nélkül – néhány példát: *Zalán Tibor (Chaplin macska, a mézeskalácsos)*, *Vékás Sándor (A balga macska)*, *Vörös István (Macska a jászolban)*, *Lackfi János (Macska több példányban)*, *Varró Dániel (Mese)*, *Borsi Bálint (Kösz, de nem)*, *Molnár Krisztina Rita (Macscapriccio)*, *Mészöly Ágnes (Ballada, melyben a költő minden idők macskáiról szól)*, *Juhászné Bérces Anikó (Cicacsendélet)*, *Juhász Magda (Cicakaland)*, *H. Gábor Erzsébet (Kicsi kacsa, kicsi cica)*, *Haász Irén (Öt kismacska)*, *Bábel Antónia (Pénteki Miaú!)*, *Balázs Szabolcs (Cica úrfi és a patkótalpú Aranycsikó)*, *Lelkes Miklós (Cica)*, *Bujáki Livia (Szilvakék)*. A legújabb szépirodalomból *Petőcz András* a 2019-ben megjelent *A macska visszatér* című verskötetere hívnam fel a figyelmet, ez egy három versciklusból álló lírai elbeszélés, melynek két szereplője van: az idősödő, világtól visszavonult költő és fekete macskabarátja.

– *Vajon mi az oka ennek a változásnak? Miért gyakoribb a cirmosok jelenléte ma, és a közelmúltban, mint korábban?*

– Úgy gondolom, ez azzal van összefüggésben, hogy általában gondolkodunk másként az állatokról, mint elődeink. Egyes fajok ma már inkább kedvencek, partnerek, s nem valamilyen feladatot ellátó, a ház tájékán hasznot hozó jószágok. Különösen érvényes ez például a cicákra, az ő helyük is megváltozott az emberek világában. Olyannyira, hogy néhány évtizede

kész kultusz alakult ki a macskák körül, a 21. században már-már nem is társállatok, hanem valamiféle szertartásos imádat körülöngte lények. Amióta különleges voltuk miatt az internet igazi sztárjává váltak, valamiféle visszahatásként a különböző művészeti ágakban is, így a költészetben is egyre gyakoribb szereplőkként tűnnek fel. Mai, divatos kifejezéssel élve mainstream téma lett a cica. Az őket felkaroló alkotások gyarapodása összefüggésbe hozható a gyerekirodalom jelentőségének és piacának növekedésével is.

– *Milyen szerepben láthatjuk ezeket a cirmosokat? Vannak-e általános jellemzőik, akár a karakterüket illetően, akár a művész eszközeinek vonatkozásában?*

– *Juhászné Bérces Anikó Cicacsendélet* című versében őt, festménynek modellt álló cica bizonyítja, hogy nem is olyan egyszerű lefesteni a macskákat, mert a macskakarakter nem fegyelmehető, mint a kutya egy „ül, fekszik, maradj!” parancssórral. Arcsi egerészéről ábrándozott, *Karcsi* kerti tóból fogott halról, *Cila* erre-arraguruló gombolyagról, *Mile* egyszerűen bealudt, egyedül a leghiűbb cica, *Vica* volt képes sztárként pózolni a képhez. A vers illusztrációja próbál ennek a lassan elkészülő festménynek lenyomata lenni. *Károlyi Amy* a kalácsformában alvó, játszó, mindent leverő, majd megsértődő, ezért újra elalvó bársonyaltalput énekl meg a *Fekete cicában*, *A macska játszik* című versben pedig azt, ahogy egy cirmos egerészik. *Lackfi János Macska több példányban* című verse épp azt próbálja megragadni, hogy vannak tipikus

mozgásai, szokásai a cicáknak, olyanok, mint ha egyformák lennének, ahogy rigót kergetnek, ki-beugrálják az ablakon, eldőlnek, mint egy szeneszsák, ha fáradtak, s bárhol tudnak aludni, bármilyen nyakatekert pózban – ugyanakkor „egy és mégis több ezer”. Zalán Tibor *Chaplin macska, a mézeskalácsos* című költeményében is találkozunk tipikus macskaságokkal: hogy magára felhívja a figyelmet, a laptop billentyűjére is ráugrik a minitigris, bosszúból lever ezt-azt ablakpárkányról, szekrényről, asztalról, elfoglalja a gazdi legkényelmesebb helyeit. Szabó Lőrinc versében (*Cila*) a plafonon ülő legyet hosszú ideig bámuló, papírgalacsinnal focizó, drapériákba csimpaszkodó-csavarodó, fűtőtestre-könyvre ülő, nyújtózkodó macskát örökíti meg.

– Milyen szinonimákat használnak a költők leggyakrabban a cica szóra? Előfordulnak-e sajátos, különleges megnevezések?

– Macska, macsek, cicus a leggyakrabban használt szinonimák. Sajátosnak mondható, ahogy Lackfi János a rím kedvéért és a vesszoron belüli szójátékért „te kis mocsok”-ként szólítja meg a „macsek”-ot. Időnként nevük van a költeményben szereplő vagy csak feltűnő cicáknak: például Lujza, Pemete, Arcsi-Karcsi-Cila-Mila-Vica,

Cillancs, Chaplin macska, Cilu, Cinciri-Minciri, Mióka, Cipőcske, Szilva, Picz Úr, Párna Talpú Cirmos Mici, Csavargári Nyafka, Kurtalábú Kence, Nagyabajuszú Okulárés Pandúr, Bolyhos Rőzse, Egérfalvi Smörli. Weöres Sándor azért nevezte el az egyik bársonytappancsukat *Cipőcskének*, mert egy cipőben hagyta ott az anyja a kiscicáját. Néha egészen sajátos

megnevezést kapnak, például Varró Dániel T. S. *Eliot versét (The Old Gumbie Cat) A vén Bumbi Macska* címmel fordítja. A költeményben *Bumbi Macskáról* kiderül, hogy ő voltaképpen *Cirmoncirm Dzseni*. Ezek a megnevezések talán különlegesebbek és játékosabbak, mint a vers korábbi fordítójának, Nemes Nagy Ágnesnek a megnevezései, aki vén *Gömböc macskának* és *Tarka-Terkának* hívja a szóban forgó dorombolót.

– Mit mondhatunk el a bársonytalpúak ábrázolási stílusáról? Realista, absztrakt? Egyéb? Antropomorfizált, vagy állatszerű?

– A cicák megjelenítését bizonyára befolyásolja az, hogy milyen korban, és milyen stílusban ábrázolják őket. Persze, nem lehet azt mondani, hogy ebben és ebben az időben csak naturalista vagy realiztikus, vagy épp absztrakt, szimbolikus vagy allegorikus az ábrázolás, mert nemcsak a „korszellem” látásmódja a mérvadó, hanem a költő személyisége, egyéni stílusjegyei is meghatározzák azt, hogyan írja le, „festi meg” a macskákat. Az antropomorfizálás nagyon gyakori, mert mi, emberek szeretünk mindent a magunk képére alakítani, hiszen így jobban megértjük, vagy azt hisszük róla, hogy tudjuk, milyen. Gyerekkorunk első versikéi között van *Móricz Zsigmond Iciri-picirije*, amely iciri-piciri világban az iciri-piciri kismacska, aki pont úgy él, pont így viselkedik, mint egy gazda, ha elkószálnak az ökröcskéi, akkor csizmát húz (mint a csizmás kandúr), azaz két lábon ered a nyomukba, amíg meg nem találja őket.

Mivel a macska nem tud beszélni, ezért a költők emberi szavakat adnak neki, kiváltképp, ha a cicus az epikus költészet valamely darabjának hőse, mellékszereplője, de olykor a rövidebb költemények „lírai én”-jeként is megszólalnak. Máskor csak hangutánzó szavainkkal próbálja helyettesíteni a költő a macskabeszédet.

Bella István *A holdról* című allegóriaszerű költeménye azért érdekes, mert a holdat úgy írja le, mint egy cicát, olyan költői képeket használ, melyek végig azt bizonyítják, hogy „A hold / – egy cirmos volt.” Azt is mondhatnánk tréfásan, hogy macskaizálja a holdat. Petőcz András macskaversei esetében azt látjuk, hogy a fekete bársonytappancs konkrét cicaszzerű megjelenítésétől egy nagyon elvont képig jutott el az ábrázolás, ahol az állat karmai közé kerülés a halál karmai közé kerülést is jelentheti.

– *Vannak-e macskákra vonatkozó sztereotípiák a költeményekben? Ha igen, mik ezek?*

– Igen, találkozunk ilyenekkel. Arany János *Mária! Bűneid meg vannak bocsátva* című költeményben például a „kutya az emberhez, a macska a helyhez ragaszkodik” sztereotípiával szembesülünk, amikor a hűséges, gazdáját mindenhova kísérő kutya és a házat, azaz a helyet el nem hagyó cica hasonlatával végződik a vers. Vagy hogy lusta a doromboló: Aranynál „bogarászni restel”. Gálik Margit a *Hetvenhét magyar népmese* kötetben szereplő *A rest macskát* írta át verses mesévé. Ebben a mesében a cicus igen rosszul jár, ráadásul nem is annyira a maga tespedtsége, hanem az ifjú gazdasszony lustasága miatt. *Juhász Magda Cicakalandjában* két torkos cirmossal találkozunk, ez a tulajdonság is nagyon gyakori negatív jegye a minitigriseknek a versekben.

Borsi Bálint *Kösz, de nem* című fülbemászó költeménye éppen attól válik bájosá, hogy sztereotip elemek (karmolnak, összepiszkítják a szőnyeget, idegesítően nyávognak, allergiát okoznak) felsorolásával utasítja el a kiscicák befogadását a vers beszélője. Aztán azzal hárit, hogy több taszító állatot is szívesebben látna a házában, mint macskákat. Majd annak ellenére sem kér belőlük, hogy mégiscsak kimond

néhány pozitív előítéletet: szépek, viccesek, ölbemászók, hálásak, puhák. Ám végül bele-szeret az egyikbe: „és az a foltos még emellett / tündérien kacsalít... // jó, azt az egyet hagyd csak itt”. Pozitív sztereotípiaként említhetjük a macska titokzatosságát, ezt énekl meg például Nemes Nagy Ágnes *Mi van a tikos úton?* című költeményében.

Lakatos Zsófia

Miből lesz a kiscica?

A macskák embrionális fejlődése és rendellenességei

A gerincesek különböző osztályainak korai fejlődési szakaszai nagyon hasonlóak egymáshoz, és csak később kezdenek el különbözni egymástól az embriók. Például a végtagok először szinte egyformák, majd a későbbi fejlődés során válnak észrevehetővé a különbségek szárnyak, mancsok, karok stb. között. Ezt a szabályt Karl Ernst von Baer fogalmazta meg: „Azok az általános jellemzők, melyek minden gerincesben közösek, korábban jelennek meg az embrióban, mint az adott fajra jellemző tulajdonságok.”

A nőtény macskák petesejtjeinek leválását a pázás indukálja. Pázás során több millió hímivarsejt jut a nőtény hüvelyébe, de ebből csak néhány száz ér el a petevezetékbe, ahol a petesejtek megtermékenyülése történik. Ekkor már történik egyfajta „szelekció”, ami azt szolgálja, hogy egészséges utódok szülessenek majd. Például a hibás spermiumok lassabbak, nem tudnak megtapadni a petesejt falán, így nagyobb eséllyel termékenyítenek az ép hímivarsejtek.

Osztódás és differenciálódás

A pete- és a hímivarsejtek összeolvadását felismerés előzi meg, tehát csak azonos fajhoz tartozó egyedek sejtjei alkothatnak zigótát, kivéve, ha két különböző, de nagyon közeli rokon

fajról van szó. A zigóták kialakulása körülbelül egy nap alatt végbemegy. A megtermékenyült petesejtek mitózissal két azonos információtartalmú sejtre osztják magukat, ezt blasztula állapotnak nevezik. 10-14 óránként történik sejtosztódás; ekkor a zigóta mérete még csak minimálisan nő, csak a sejtek száma szaporodik. A megtermékenyülés után 3-4 nappal már körülbelül 30 sejt morula, vagy szedercsíra állapot alakul ki. Körülbelül a 6. nap után a sejtek üreget képeznek, amit 60-80 sejt vesz körül. Ebből az üregből alakul ki később az emésztőrendszer.

A külső sejtek a trophoblastok, belőlük fog képződni a méhlepény. Gonadotropin hormont termelnek, melynek feladata a méhfal felkészítése az embriók befogadására. Az embriók körülbelül a megtermékenyülést követő második héten ágyazódnak be a méhfalba. A sejtek elkezdnek differenciálódni, már nem

lesznek képesek bármilyen sejtet kialakítani. Három réteg alakul ki, endo-, ekto- és mezoderma. Ektodermális eredetű a bőr és a központi idegrendszer. Az endodermából fejlődik ki az emésztőrendszer, a mezodermából pedig az izmok, a csontváz és belső szervek.

Az embrió tojás alakú, 1,5x1 mm nagyságú. A differenciálódás érzékeny szakasza az embriófejlődésnek, mivel ekkor kezd kifejeződésként jutni az embrió saját genetikai anyaga. Eddig nagyrészt az anyai hatás irányította a folyamatokat, most már az apa genetikai anyagával történő kombinálódás hatása is érvényesül. Ebben a szakaszban sok embrió pusztulhat el ún. letális (halálos) génekombinációk miatt, melyek nem megfelelően működő, hibás fehérjéket kódolnak. Az okok feltárása fontos, és az adott mutáció öröklődésének ismeretében kell döntenünk a szülők további tenyésztéséről.

Embrió és magzat

Kéthetes korra az ektoderma az egész testet borító bőrt képez, és elkezd kialakítani a központi idegrendszert. Az embrió alakja megnyúlik, közepén rúd alakú váz jelenik meg, ez a gerincvelő fejlődésének a jele. A feji és a farki rész ekkor már jól elkülönül, az endodermából látható a gyomor-bélrendszer kezdete. Kezdetleges formában megjelenik a vérkeringés rendszere. 17 napos korig az embrió eléri az 1 cm-es nagyságot. Feje már jól látható, megjelenik a száj, és a garatban kopoltyúívvek jelennek meg. Ez a jelenség erősíti azt a gondolatot, mely szerint az egyedfejlődés ismétli a törzsfjlődést. Ernst Haeckel sok élőlény embrionális fejlődési szakaszában felismerte, hogy az egyed a szervei kifejlődése során röviden keresztül megy az őseinek, fejlődési rokonformáinak szervi kifejlődési fázisain. Ezzel utal Darwin elméletére, mely szerint minden faj egy közös eredetre vezethető vissza. A kopoltyúívvek később eltűnnek és átalakulnak. Az elülső garatív alakítja ki a hallójáratot. A 19. napra kialakulnak a mellső és a hátsó lábak, az embrió mérete közel 2 cm. A mellső lábak már osztottak, de a hátsók még kezdetleges kiemelkedések. A 3. hétre az anya emlői kipirosodnak, megduzzadnak, óvatos tapintással megállapítható a vemhesség és az embriók száma is.

Háromhetes kortól további differenciálódások történnek. 25 napos korban a mellső láb ujjai kezdenek elválni egymástól, a kissé lemaradt hátsó végtagok ujjai még legyezőszerűen egyben vannak. Az embriók mérete kb. 3 cm. A 4. hétre már kb. 4 cm-esek, és magzatoknak nevezik őket. Öthetesen már 5 cm a méretük, ekkor tapintással már nehezebb megállapítani a létszámukat. A további differenciálódásnak köszönhetően már hasonlítanak egy kisméretű macskához (lásd: 2. ábra). Hathetes korra már vannak karmok a végtagokon, viszont szőrük

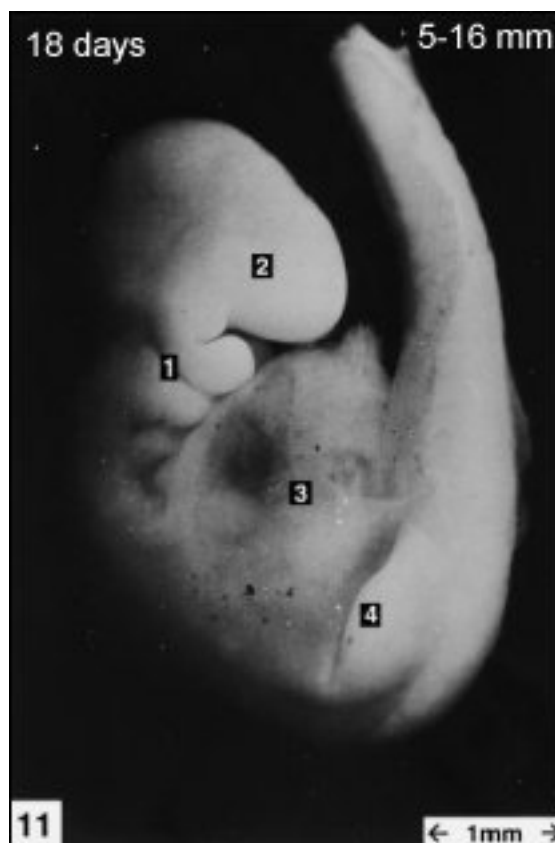
még nincs a nagyjából 6 cm-es magzatoknak. A vemhesség utolsó harmadában a bőr ráncosodni kezd, megjelenik a pigmentációja, majd a szőrzet is. Az 58. naptól kezdve minden szerv elég fejlett a születéshez, ami legtöbbször a 63-65. nap között történik meg.

Vetelés és halvaszülés

A fent vázlatosan levezetett folyamat a valóságban sokkal bonyolultabb, folyamatos a különböző sejtek számának szaporodása, átalakulása, mely kifogástalan enzimműködést igényel. Sajnos előfordul, hogy a folyamatok nem megfelelően zajlanak, és a vemhesség megszakad, vagy nem egészséges utód születik. Vetelésnek nevezzük a magzatok pusztulását, melynek lefolyása nagyon változó, és nagymértékben függ attól, hogy a vemhesség melyik szakaszban van. A legtöbb vetelés korán, a vemhesség első felében történik, és ha az embriók felszívódnak, akár teljesen észrevétlen is maradhat. Előfordul, hogy a kölykök egy részét az anya elvetéli, a többi pedig normális úton megszületik. A vemhesség késői szakaszában a vetelésnek különböző eredménye lehet. Az esedékes időben vagy korábban megszületnek a holt magzatok, vagy méhen belül mumifikálódnak. Ez utóbbi fertőzéshez vezethet. A vetélések leggyakoribb oka valamilyen fertőzés vagy a progeszteronszint hirtelen csökkenése. Macskák esetében ritkán találkozunk rendellenesen fejlődött megszületett utódokkal. Ennek az az oka, hogy általában az ilyen embriók/magzatok felszívódnak. Ritkán megszülethetnek a normál kölykökkel együtt holtan, vagy akár élve is. Természetesen, ha az étellel nem összeegyeztethető rendellenességgel születik meg élve az utód, akkor a születést követően nagyon hamar elpusztul.

Az anyai hatás

Bár az utódok élete a megtermékenyülés pillanatában kezdődik, az egyedfejlődés egyes feltételei már korábban, a petesejtek érése során teremődnek meg. Ebben van szerepe az anyai hatásnak. Az anyai hatás azt jelenti, hogy a petesejtek citoplazmája, elsősorban a benne lévő mRNS-ek és fehérjék határozzák meg az embrió bizonyos tulajdonságait. Ezért a nem megfelelően „feltöltött” citoplazmát tartalmazó petesejtekből rendellenes embrió fejlődhet. Alacsonyabb rendű állatfajknál számos kísérletet végeztek, melyben az anyai hatást

1. ábra - 18 napos macskaembrió. Kb. 1-1,5 cm-es, ekkor különféle állatok is lehetnek belőle.

vizsgálták. Egy zsákkállatfajjal végzett kísérletben arra az eredményre jutottak, hogy az embrionális sejtosztódások során a különböző citoplazma-részek más-más sejtek részévé válnak. Muslicapeték keltetésekor megfigyelték, hogy ha még a megtermékenyítés előtt a petesejt elülső részéből eltávolítják a citoplazma egy részét, akkor az embrió nem képződik feje. Ha a petesejt hátsó részéből távolítottak el sejtplazmát, akkor az embrió farki része nem fejlődött ki. Ebből arra következtettek, hogy a petesejt plazmájának elülső részében feji, a hátsó részében pedig a farki rész fejlődését meghatározó tényezők vannak.

Emlősökben az anyai hatás szerepéről nagyon keveset tudunk, macskával kapcsolatos kutatás nem is igazán áll rendelkezésre. Sikerült kimutatni, hogy az egér és az emberi petesejtek plazmája is tartalmaz korai embriogenezist szabályozó tényezőket. A humán gyógyászat magzatvédő programjai ebből indulnak ki, céljuk, hogy a petesejteket tökéletesen felkészítsék a fogamzásra. Ennek egyik legfontosabb tényezője a folsav. Állatok esetében nem ismertek külön erre a célra készült termékek, és valószínűleg nem is szükséges étrendkiegészítőt adni. A megfelelő fejlődéshez két dolog szükséges: egészséges pete- és hímivar-sejtek, amit a tenyészállatok megfelelő tartásával és párosodásra való felkészítésével érhetünk el, valamint a már vemhesített nőstény macska megfelelő tartása és takarmányozása.

2.ábra - 28-32 napos macskaembrió. Kb. 2,5-5 cm-es, már felismerhetően macska formája van.

A vemhes nőstény táplálása

Fontos, hogy már jóval a fedeztetés terv szerinti ideje előtt gondoskodjunk a szülők megfelelő kondíciójáról, fehérje-, zsír-, vitamin- és ásványi-anyag-ellátottságról. Fontos megemlíteni, hogy ez nem azt jelenti, hogy már a vemhesség első kétharmadában a szokásosnál több takarmányt adjunk az anyának, mivel ez még nem a magzatokba fog beépülni, hanem az anya hízását okozza. Az utolsó harmadban viszont intenzív növekedésnek indulnak a magzatok, ekkor nem elég a takarmány minőségére figyelni, hanem az adagját is fokozatosan emelni kell, és napi több részletben adni.

A taurin esszenciális aminosav, a macska szervezete nem tudja előállítani, ezért készen kell felvennie a táplálékkal. A húsban megfelelő mennyiségben megtalálható. Régóta ismert, hogy a hiánya retina-degenerációt és szívizombetegségeket okoz, ezért a gyári macskatápokhoz hozzáadják, így ma már ritka a taurinhiány. Tenyésznőstények esetében taurinhiányra utalhat a magzatok felszívódása, csökkent alomlétszám, kicsi és gyenge kölykök, illetve az élve születések alacsony száma. Az anya taurinhiányára utalhatnak a kölykök fejlődési rendellenességei, például kisagyi diszfunkció, a hátsó végtagok és a mellkas hibás felépítése.

Vírusok és baktériumok

A szülőket óvjuk a stressztől és a kórokozóktól. A vetélés leggyakoribb fertőző okai

a macska-herpeszvírus, a macska-AIDS és -leukózis, valamint a panleukopenia vírusa. Csak negatív FIV (macska-AIDS) és FeLV (macskaleukózis) teszttel rendelkező állatok tenyészthetők. Pozitív macskákban a magzatok vagy a vírus által közvetlenül, vagy a beteg anya rossz kondíciója miatt károsodnak. A herpeszvírusos fertőzés általában nem közvetlenül van hatással az utódokra, hanem az anya lázas állapota, kiszáradása okozza a vetélést. A vakcina inkább a betegség kialakulásától védi az anyát, magától a fertőzéstől nem minden esetben.

A panleukopenia vírusa a gyorsan osztódó sejtekben szaporodik jól, ezért a fejlődő embriók és magzatok tökéletesek számára ebből a szempontból. Az anya a vírusra egyébként jellemző emésztőrendszeri tünetektől akár mentes is lehet, miközben a vírus a benne fejlődő utódokban már elkezdett szaporodni. Ha a fertőződés a vemhesség korai szakaszában történik, akkor az embriók elhalnak. Ha az elhalásnak nincsenek tünetei, és nem kerül állatorvoshoz az anya, akkor ebbe bele is pusztulhat, például egy gyorsan bekövetkező tüdőembólia miatt. A középső szakaszban jellemző a vetélés, későbbi fertőződéskor pedig az élve született kölykökön idegi károsodás, főként a kisagy rendellenessége figyelhető meg. Ez kihatással lesz a kismacskák mozgására, jellemző a különböző mértékű fejrázás, emiatt az életben maradók később nehezen tanulnak meg enni, és ezek a tünetek felnőtt korukban is megmaradhatnak.

Vakcinák és gyógyszerek

Figyelemmel kell lenni az élő, attenuált panleukopenia kórokozót tartalmazó vakcinákra is, melyet akár a szülők, akár a velük érintkező

többi macskák kaptak, mivel vemhes állatokban ugyanazokat a problémákat okozhatja, mint a természetes fertőződés. Erre az ol-tóanyagok biztonsági adatlapja fel is hívja a figyelmet. Beadásukról jóval a fedeztetés tervezett ideje előtt kell gondoskodni. Korábban arról számoltak be, hogy a macskák coronavírusa felszívódást okozhat a vemhes macskákban, mára azonban ennek a vírusnak a működését is jobban értjük, és valószínűleg nincs köze a felszívódáshoz és a kölykök napos kori elhullásához.

Baktériumok ritkán okoznak macskában vetélést, néhány *Streptococcus* és *Staphylococcus* faj, valamint a *Chlamydomphila felis* esetében figyelték meg. Parazita elleni szerek közül csak azok alkalmazhatók vemhes állaton, melyek használatát a gyártó megengedi, de ezekről a kezelésekről legbiztonságosabb a fedeztetés előtt gondoskodni hímek és nőstények esetében is.

A legtöbb gyógyszer magzatra gyakorolt hatása nem ismert. Mivel átjutnak a méhlepényen, a magzatokban magas, káros koncentrációt is elérhetnek. Vemhes állatokon kerüljük az antibiotikumok, gyógyszerek alkalmazását, kivéve, ha az anya érdeke megköveteli a beadásukat. Antibiotikumok közül különösen a Baytrillal kapcsolatban emelik ki, hogy károsítja az embriókat, ezért használata vemhes és fedeztetés előtt álló állatokon kerülendő.

Pavelka Alexandra
állattenyésztő mérnök

Felhasznált irodalom:

A. L. LEIPOLDT:

Embriology of the domestic cat

SUSAN E. LITTLE: Female Reproduction

Vitakraft®

ÚJ TAPASZTALATOK

..makes happy!

#OURHAPPYMOMENT

EGY KIS ENERGIA
NAGY FELFEDEZŐKNEK

A felfedezés
öröme ízletes
és egészséges
jutalomfalatokkal.

VITAKRAFT.
WITH LOVE.

 VITAKRAFT.HU

CICAHÍRADÓ

Összeállította: Betlehem Ildikó

New York-ban menhelyi macskák segítségével harcolnak a patkányok ellen. A brooklyni központú Hard Hat Cats nonprofit szervezet célja kettős: egyrészt a korai szocializáció elmaradása miatt az örökbefogadásra alkalmatlan cicák megmentése, másrészt nem mérgező, környezetbarát kártevő-mentesítés biztosítása, többek között szállodákban, mosodákban, parkokban, sör- és szeszfőzdekben. Az állatok pusztta jelenlétükkel is elriasztják a rágcsálókat. A szervezet mindig igyekszik a legmegfelelőbb macska-alkalmazottat megtalálni egy adott pozícióra, és mindenben segíti a munkaadót abban, hogy a cica jól beilleszkedjen új környezetébe. A munkavállaló macskák természetesen mindannyian ivartalanítottak, és magas minőségű szakmai munkájukért cserébe ételmelet, egészségügyi ellátást, meleg menedéket és nem utolsósorban megbecsülést kapnak. Többen közülük igazi sztárokká váltak, népes követőtáborral a közösségi oldalakon, és sok esetben az emberek azért látogatnak meg egy-egy létesítményt, hogy találkozhassanak velük.

<https://www.independent.co.uk/>

Cipruson több ezer macska halálát okozta a koronavírus-járvány. A kórokozó egyik törzse fertőző – emberre át nem terjedő – hashártyagyulladást okoz a cicáknál. Állatvédő aktivisták hívták fel a figyelmet arra, hogy beavatkozás nélkül Ciprus az elpusztult macskák szigetévé válhat. A kormány elfogadta a Földművelésügyi Minisztérium ajánlását, és a fel nem használt koronavírus elleni gyógyszereket a beteg állatok kezelésére is felhasználhatják. A legenda szerint egy római császárnő, Helena körülbelül 1700 évvel ezelőtt hozott először macskákat Ciprusra, hogy segítsenek a mérgezőkígyók elleni küzdelemben. A macskák háziiasításának bizonyítékai azonban sokkal régebbre nyúlnak vissza a szigeten. Az újkőkorszaki Shillourokambos lelőhelyen a régészek egy kb. 9500 éves sírban egy macska és egy ember maradványait találták együtt eltemetve.

Jelentős eltéréseket tárt fel egy új tanulmány a fajtatiszta és keverék macskák betegségekre való fogékonyságában. A kanadai Guelph Egyetem kutatói a legnagyobb svéd kísérlet-biztosítási szolgáltató óriási adatbázisával dolgoztak. Az adatok elemzése során kiderült, hogy a fajtatiszta állatok esetében a legtöbb betegség-kategóriában nagyobb kockázattal kell számolni. A legnagyobb különbség a szívét és a nőtények reproduktív szerveit érintő problémák, a műtétből származó szövödmények, az alsó légúti fertőzések és az immunológiai betegségek esetében mutatkozott. Meglepő módon a tanulmány azt is megállapította, hogy a „házi” macskáknál viszont nagyobb valószínűséggel alakultak ki endokrin, bőr- és mobilitási problémák, mint fajtatiszta társaiknál. Ennek a megállapításnak az egyik lehetséges magyarázata az, hogy a nem fajtatiszta macskákat inkább kiengedik a szabadba, ami több sérüléshez, bőr- és mozgásszervi problémához vezethet. A kutatók célja az, hogy olyan modellt dolgozzanak ki, amely előre jelzi a macskák betegségeinek valószínűségét.

<https://phys.org>

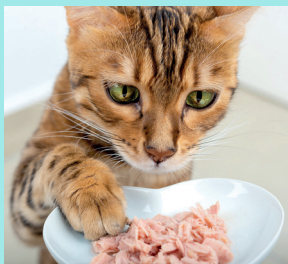

Meglepően hosszú múltra tekint vissza az ajtókon kialakított kis nyílás, amely a macskák szabad kibe járkálását biztosította. De vajon hol találhatóak a legrégebbi macskaajtók? Az angliai Devon megyében található Exeter katedrális története, Diane

Walker szerint az itteni cicaajtó 1598-ból származik. A feljegyzések szerint William Cotton püspök vágatta ki a kis bejáratot a katedrális órájának ajtajára. Walker véleménye szerint erre azért volt szükség, mert az óra fogaskerekeit a sima működés érdekében zsírral kenték be, amely vonzotta az egereket. A nyíláson keresztül a macskák bejutottak az órába, és elvégezték a kártevőirtást. Még régebbi lehet a manchesteri Chetham Library macskaajtaja. Ha az ajtót még az épület korai éveiben alakították ki, akkor az az 1400-as évekből származik. Nem ennyire régi ugyan, de Sir Isaac Newton is készítettett cicái számára saját ajtót a Cambridge-i Egyetemen, ahol tanult, és később dolgozott. Erről John M. F. Wright matematikus 1827-ben számolt be visszaemlékezésében, egy évszázaddal Newton halála után.

A Pennsylvania SPCA állatvédelmi szervezet a menhelyen élő idős macskák helyzetére hívta fel a figyelmet a népszerű TikTok közösségi oldalon. „Nagyon sok idős állat keres otthont, sokan közülük már régóta a menhelyen élnek. Szívszorító látni, hogy az életkoruk miatt egyszerűen figyelmen kívül hagyják őket. Ezek a kedves állatok ugyanúgy megérdemlik, hogy szerető otthonban éljenek. Kérjük, fontolják meg egy idősebb állat örökbefogadását” – olvasható a bejegyzésben, amelyben több 10 évnél idősebb cicát is bemutatnak. A videó nagyon gyorsan elterjedt a TikTok-felhasználók körében: rövid idő alatt több mint 3,1 millióan tekintették meg, és több százezer pozitív visszajelzést is kapott. „Fizikailag rosszul vagyok, ha arra gondolok, hogy 17 éves macskám bármilyen okból egy menhelyen kötne ki” – írta az egyik hozzászóló, és volt gazdi is, aki megjegyezte, hogy milyen óriási fájdalom számára az, hogy cicája nem élt elég sokáig ahhoz, hogy idős macska lehessen. Az American Society for the Prevention of Cruelty to Animals (Amerikai Társaság az Állatkínzás Megelőzéséért) szerint évente több mint 3,2 millió macska kerül az Egyesült Államok menhelyeire, és bár közülük 2,1 milliót örökbe fogadnak, legalább 530 ezer állatot elaltatnak helyhiány miatt a létesítményekben.

<https://www.newsweek.com>

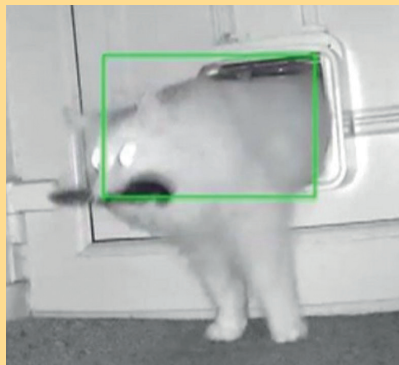
A híres rajzfilmfigura, Garfield, ugyan lasagne-szeretetétől legendás, ám a valóságban a cicák többsége a tengeri herkentyűkért és a halakért, elsősorban a tonhalért rajong. A kutatók most, úgy tűnik, megtalálták a biológiai magyarázatot erre: a

Chemical Senses tudományos folyóiratban arról számoltak be, hogy a macska ízlelőbimbói olyan receptorokkal rendelkeznek, amelyek az umami érzékeléséhez szükségesek. Az umami többek között a különféle húsok zamatos, mély íze, amelyet a négy alapíz, az édes, a savanyú, a sós és a keserű íz mellett „ötödik íz-ként” is szokás emlegetni. Nem meglepő, hogy a macskák, mint húsevő ragadozók számára az umami ellenállhatatlanul vonzó. A tudósok azt is felfedezték, hogy a cicák ízreceptorai leginkább a tonhalban magas koncentrációban található molekulákra érzékenyek. Ez megmagyarázza, hogy doromboló barátaink nagy része miért részesíti előnyben ezt a finomságot minden másnál szemben. A kísérletek során a macskák nemcsak az umamit, hanem a hisztidint, egy fehérjealkotó aminosavat, illetve az anyagcserében szerepet játszó inozin-monofoszfátot tartalmazó vizet is kedvelték, amely vegyületek szintén nagy mennyiségben megtalálhatóak a tonhalban. A kutatás segíthet az állateledel-gyártó cégeknek egészségesebb és ízletesebb tápok és szájon át könnyebben beadható gyógyszerek kidolgozásában a macskák számára. Érdekes kérdés, hogy a körülbelül 10000 évvel ezelőtt a sivatagban fejlődött állatoknak vajon miért kedvenceik ezek a vízi lények, hiszen nem valószínű, hogy bármilyen halféle szerepelt volna akkoriban az étlapjukon. Elképzelhető, hogy a macskák ízlése az idők során megváltozott. Az ókori Egyiptomban már az i.e. 1500 környékén ábrázoltak halat fogyasztó macskákat, a középkorban pedig a közel-keleti kikötőkben a macskafélék nagy mennyiségű halat, beleértve tonhalat is fogyasztottak a halászok által hátrahagyott maradékokból lakmározva.

<https://www.science.org>

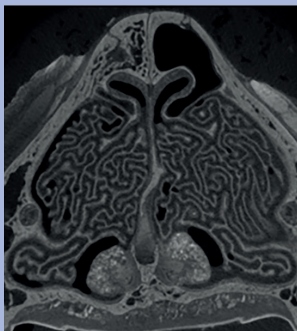
A világ legromantikusabb cicája rendszeresen szállít virágot gazdájának. Bár az állatviselkedés-kutatók szerint a virágfejek azért is lehetnek érdekesek a macska számára, mert hasonló nagyságúak, mint a kis zsákmányállatok, például az egerek, rovarok és kisebb madarak, így könnyen mozgathatóak, ennek ellenére elismerik, hogy a kutatások azt sugallják, esetleg alábecsüljük a macskák szociális-kognitív képességeit. Az Új-Zélandon élő macskáról készült videó nagy sikert, milliós nézettséget ért el a TikTok-on, és a kommentelők között is voltak, akik úgy vélték, az intelligens cica rájött, hogy nagyobb örömet okoz, ha egerek és hasonló „ajándékok” helyett virágokkal kedveskedik a gazdának. A hölgyek egy része pedig viccesen úgy nyilatkozott, hogy mivel férfiktól nem igazán kapnak virágot mostanában, talán inkább egy macskagavallért kellene keresniük...

<https://www.newsweek.com/>

Válogatás nélkül lopott el mindent, amit mancsai közé kapartott egy kleptomániás cica a wales-i Flintshire-ben. Gengee, a négyéves maine coon többek között homokozójátékokat, szemüveget, konyhai szűrőt, ragasztószalagot lopott, de előfordult az is, hogy gazdái legnagyobb riadalmára egy valahonnan eltulajdonított késsel a szájában sétált be a hálószobába. Gengee tulajdonosai az ellopott tárgyakat a közösségi oldalakon mutatják be, hogy a károsultak jelentkezhesse nek értük. Bár eddig nem sok mindent sikerült visszaszolgáltatni, a tolvaj cica több ezer követőt szerzett, és a róla készült videó is milliós megtekintést ért el.

<https://www.bbc.com>

Részletes 3D-s modellt készítettek a kutatók egy macska orrjáról. A kutatásban szimulálták a levegő áramlását a macska orrjárataiban, és kiderült, hogy az orrban a levegő két különálló ágon áramlik. Az egyik ágon a levegő tisztítása és a párástás történik, míg a másikon a szaganyagok jutnak el a szaglórégióba. A cicák orrának szerkezete optimalizálja így a szagérzékelést azáltal, hogy nagy sebességű útvonalat biztosít a szaganyagok számára, megkerülve a lassabb légzési áramlást. Úgy tűnik a macskaorr rendkívül hatékony és kettős célú gázkromatográfként működik – ez egy olyan eszköz, amelyet laboratóriumokban használnak elpárologtatott vegyi anyagok kimutatására és elkülönítésére. A szimuláció egy meglepő eredményt is feltárt: amint az illatanyaggal teli levegő eléri a szaglórégiót, a párhuzamos csatornán keresztül hosszabb ideig visszakering a szaglószerben. Ez a recirkuláció alaposabb szagfeldolgozást tesz lehetővé. Bár sokat tudunk a látásról és a hallásról, ez a tanulmány fontos mérföldkő az eddig kevésbé vizsgált orr érzékszervi észlelésben betöltött létfontosságú szerepének mélyebb megértéséhez. Az emlősök számára a szaglás nagyon fontos a zsákmány megtalálásában, a veszélyek azonosításában és a környezet feltérképezésében. A tanulmányt a PLOS Computational Biology folyóiratban júniusban tették közzé.

Gondolatok a dorombolók evolúciójáról

A macska, mint társállat

„A társállatok egy új időszakába léptünk, egy olyan új korbba, amely alapjaiban átalakítja a kapcsolatunkat ezekkel az élőlényekkel, és gyökeresen átformálja társadalmunk szerkezetét is.”

Három korábbi lapszámunkban boncolgattuk a cica sétáltatásának kérdését. Végignéztük a mellette, valamint az ellene szóló érvek sokaságát, majd részleteztük annak módszerét, ahogyan ezt a hadműveletet eredményesen kivitelezhetjük házi kedvencükkel, amennyiben úgy döntünk, hogy szeretnénk megpróbálkozni vele. Végül megismertettük Olvasóinkkal annak a Dr. David Grimmnek a történetét, aki a New York Times hasábjain cikkezett erről a témáról, erősen pártfogolva eme szokást. David személyes története és könyve volt az, amelynek kapcsán felmerült a kérdés: miként változik a dorombolók szerepe civilizációinkban? Hogyan alakul a cirmosok sorsa az emberiséggel összefonódva? Hová vezet a macskatörténelem? A jövő vajon mi lesz?

Istentől ördögig

Biztosat nem tudhatunk, de ha a múltat veszszük alapul, akkor bizonyos előfeltételezéseink lehetnek. Magazinunk hasábjain nem bocsátkoznánk jóslásokba – ez nem az a lap. Azonban a visszatekintések gyümölcseként rálátásunk lehet a folyamatra, melynek során kedvenceink mellénk szegődtek, és szerepük az emberiség életében éles fordulatokat véve változott. A végletekig kiterjedő szélsőségeken esett át megítélésük, istentől ördögig minden voltak, kultúránként és korszakonként eltérő pozícióban. Míg az ókori Egyiptomban Básttet személyében istennőként tekintettek rájuk, addig a középkori Európában a sátán megtestesülével azonosították őket.

Valahogy úgy kezdődött az egész, hogy a cicák ősei vadon éltek, tisztas távolságban a kétlábúaktól. Domesztikálódásuk valahol összhangban lehetett a mezőgazdaság kialakulásával, hiszen értéküket a rágcsálóiért tudományuk adta hajdanán. Az eltárolt gabona egérparadicsomnak minősült, így aztán nagy szükség volt ellenük egy biológiai fegyverre: a bársonytalpúakra. Jobb híján őseink elkezdtek magukhoz édesgetni a dorombolókat, hiszen jelenlétük áldásosnak bizonyult a tápláléklaktárak közelében. Mi, Macskamániások azért persze bátorkodunk feltételezni olyasmiket, hogy felmenőinknek is tetszettek a bájos kis állatkák, és nem pusztán a belőlük származó előnyök miatt szelídítették meg a cicák őseit, hanem azért is, mert ők sem voltak érzéketlenek a minitigrisek eleganciája, bája és nemessége iránt. Ez persze csupán a mi teóriánk, a valójában elfogadott nézet az, hogy a doromboló az élelmiszerkészletek védelme miatt kerültek az ember mellé. Kultúránként, földrajzi egységenként, korszakonként, térben és időben eltérő pontokon a cirnosok szerepe és megítélése is nagyban változott. Egy könyvnyi anyagot lehetne arról elregegni, hol, mikor, milyen világban hogyan viszonyultak a macskákhoz.

A macskák sétáltatását erősen támogató, a nemzetközi mozgalmat létrehozó, valamint azt a tudományos munkásságával és újságíróként is felkaroló Dr. David Grimm könyvében (*Kutyapolgárok: A macskákkal és a kutyákkal való fejlődő kapcsolatunk* – *Citizen Canine*:

Our Evolving Relationship with Cats and Dogs) részletesen fejtegeti annak kérdését, hogyan alakult az emberiség viszonya legfőbb társállataival. Munkája egyebek mellett annak az évezredekén átívelő folyamatnak a kimerítő vizsgálata is, hogy miként léptek kapcsolatba őseink a bársonytalpúakkal és ugató kollégáikkal, hogyan vált ez olyanná, amit napjainkban megtapasztalunk, illetve miként befolyásolták ezek az állatok világunk olyan, látszólag tőlük független és elvont elemeit is, mint a járványok lefolyása, a vallás, a bűnüldözés, a közrend, és természetesen mindezek velejárójaként a művészetek is. Grimm könyvében némi iróniával és jó humorral úgy fogalmaz, hogy az ebek ügyvédeké válnak, a cicák pedig veseátültetést kapnak – vajon egy napon teljes értékű polgártársainkká is válnak? Szokták mondani, hogy minden vicc fele igaz – nos, Grimm kinyilatkoztatása kapcsán közel sem biztos, hogy nem válik valósággá jóslata.

Haszonállatból társállat

Munkájában David megfogalmazza megállapítását, hogy a macskák és kutyák, melyeknek ősei egykoron vadállatok voltak, napjainkban az emberi családok tagjai, tulajdonképpen olyanok, mint az örökbe fogadott, négy lábú gyermekek. Érthetjük ezt úgy is, hogy bizonyos fajta utódpótlékok, akiken az emberek kiélik érzelmi szükségleteiket, és akiket adott esetben fiaikként vagy lányaiikként is képesek imádni.

Egy állatot sokkal könnyebb szeretni, mint egy embert, hiszen az előbbi nem köti feltételekhez a viszonzást. Ugató, doromboló barátaink akkor is ugyanolyan kedvesek lesznek velünk, ha éppen kirúgtak minket a munkahelyünkről, otthagytak a feleségünk, valamilyen sikertelenség ért bennünket, vagy bármi egyéb téren rosszul szerepeltünk. A cica akkor is ugyanúgy fog döngölözni, kedvesen az ölnkbe gömbölyödni, nem dob el minket magától – szemben fajtársainkkal, akik között bizony vannak olyanok, akik elpártolnak tőlünk, ha gyengeséget tapasztalnak. Az állat tiszta, egyszerű, könnyen szerethető, és még jóval megbízhatóbb is számos kétlábúnál. Így aztán belopja magát szívünkbe, és a haszonállati mivoltából társállattá emelkedik, akit már nem a gyakorlati előnyei miatt tartunk – hiszen épp hogy hátrányai is vannak: mi már nem szorulunk a kamra macskászati védelmére az egérhad miatt, ellenben kellemetlen mindennap az illatozó almot cserélni. A cicákat azért tartjuk, mert élvezzük, szeretjük a jelenlétüket, és még ha áldozunk is kell ezért a kapcsolatért, igenis akarjuk őket magunk mellett, körül. Egyszerűen önmagukért, a varázslatos, bűbájos lényükért. Hiába más minden egyes bársonytappancs, mégis az összes hasonlít abban, hogy megigéznek misztikus, titokzatos jellemükkel, elcsavarják a fejünket, a bolondjukká válnak. A macskatar-tás kicsit olyan, mint egy szerelem. Az ember függővé válik ezektől a csodálatos állatoktól, és nem akar már nélkülük egyetlen napot sem.

változásairól szóló lenyűgöző feltáró munkájában a macskamániás és díjnyertes újságíró, Dr. David Grimm felfedezőútra invitálja olvasóját a macska- és kutyatörténelem különféle korszakaiba. Társállataink gazdag és sokszor megdöbbentő története hosszú és gyakran gyötrelmekkel teli utat jelöl a történelem során, amint végigvezet bennünket a hajdani vad ősoktól a sötét középkoron át napjainkig, ahol a nyugati társadalmak sok szempontból legértékesebb állataivá emelkedtek fel. Grimm beutazza az országot, állatkínzási ügyben nyomoz a Los Angeles-i nyomozókkal, a Katrina hurrikán pusztításai után New Orleans-ban jár, és elárvult házi kedvenceket keres, farkasokkal és elvadult macskákkal hozza össze a sors. Mindeközben nyitott szemmel jár, és értő megfigyelője a most is zajló folyamatnak, kedvenceink fizikai, pszichés és társadalmi átalakulásának. Feltárja a megváltozott társadalmi attitűdöket, melyek során a háziállatok családtagokká emelkedtek,

Egy kicsit több, mint egy évszázaddal ezelőtt ezek a háziállatok még csak vagyontárgynak sem minősültek egy háztartásban, manapság pedig már több joggal és védelemmel bírnak bármely más állatnál az Egyesült Államokban. Vannak olyan előrejelzések, amelyek szerint háziállataink a jogi személyé válás irányába

tartanak. Ezt persze mi nem tudhatjuk, de azért érdemes odafigyelni az irányzatokra és tendenciákra.

Hogy mindez hogyan alakulhatott így, és mi várható még a jövőben, azt akkor sejtethetjük, ha figyelmesen nézzük a folyamatokat. A kutyák és a macskák társadalmi helyzetének

ceket keres, farkasokkal és elvadult macskákkal hozza össze a sors. Mindeközben nyitott szemmel jár, és értő megfigyelője a most is zajló folyamatnak, kedvenceink fizikai, pszichés és társadalmi átalakulásának. Feltárja a megváltozott társadalmi attitűdöket, melyek során a háziállatok családtagokká emelkedtek,

és azokat a bírósági ügyeket is, amelyek szinte polgári jogokkal ruházták fel őket. Az állatok szerelmesei számára, vagy azoknak, akiket érdekel, miként döntjük el, ki számít a mai világban jogi személynek vagy állampolgárnak, elgondolkodtató olvasmány Grimm különleges nézőpontú állatszociológiai kötete.

Ellenzők tábora

Munkájában Grimm azt is bemutatja azonban, hogy az állampolgárságig vezető út korántsem volt zökkenőmentes a cirmosok és ugató kollégák számára. Grimm rávilágít, hogy a nagyfokú társadalmi támogatottság mellett rengeteg ellenérzés is van a dorombolók és az ebek növekvő státuszával szemben. Nagyon eltérő, és gyakran szélsőséges nézetek merülnek fel a téma kapcsán.

Kezdve azon kutatókkal és gazdálkodókkal, akiket aggodalommal tölt el, hogy az állatokhoz való vonzalmunk átterjedhet a haszonállatokra és a laboratóriumi patkányokra is, egyes filozófusokon át, akik szerint a társadalom megmentésének kizárólagos módja az,

ha eltöröljük a föld színéről a kutyákat és a macskákat, erős frontvonalak húzódnak meg. Mindezzel együtt tény, amit meg kell látnunk, és ki kell mondanunk, hogy a társállatok egy új időszakába léptünk, egy olyan új korba, amely alapjaiban átalakítja a kapcsolatunkat ezekkel az élőlényekkel, és gyökeresen átformálja társdalmunk szerkezetét is. Ezeket

macskamániásként is észre kell vennünk. Nem hunyhatunk szemet vakon a fölött, ami történik, hiszen az információ minden esetben lépéselőnyt jelent. Macskamániásként pedig kötelességünk erről szót ejteni.

Ha a hétköznapi életünk és mindennapjaink természetes része egy eseménysorozat, akkor megeshet velünk, hogy úgymond a fától nem

A titokzatos kínai hegyi macska

A Tibeti-fennsíkon honos, kevésbé ismert vadmacska-alfaj egyedét könnyen vélhetnénk valamiféle különleges és drága házicicának. Szemei igézően kékek, finoman csíkozott bundája félhosszú, és a fülén a hiúzéra emlékeztető szőrpamacsok láthatóak. Vajon ez a különleges és szemet gyönyörködtető állat tud-e nekünk új információval szolgálni a cica házasításával kapcsolatban?

Azt gondolhatnánk, hogy ellentétben az ebek keletkezésének manapság is feltáratlan rejtelmével, a cicák története jóval kevésbé szövevényes ügy. A kutatók többsége egyetért abban, hogy házimacskák a régészeti és a genetikai bizonyítékok alapján hozzávetőlegesen tízezer évvel ezelőtt keletkeztek a Közel-Keleten. Mégis, voltak nyomok, amelyek arra utaltak, hogy ez a történet mégsem olyan egyszerű, mint amilyennek látszik.

2016-ban a tudósok bizonyítékokról számoltak be a macskák lehetséges második domesztikálását illetően, amely több ezer évvel ezelőtt mehetett végbe Kínában. Eltérően az első macskáktól, amelyek az afrikai vadmacskáktól származnak, úgy tűnik, hogy a szóban forgó ázsiai cicák a leopárdmacskából fejlődtek ki. Bárhogyan is volt, nem tartott sokáig, a mai kedvenceinkben ugyanis nincsenek maradványaik sem. A tanulmány azonban felvetette annak érdekes lehetőségét, hogy a macskákat függetlenül mindentől házasították Ázsiában, amint az egyes állítások szerint az ebekkel is megtörtént.

Az új kutatások minden jel szerint pihenőpályára helyezik ezt az elképzelést.

A kínai macskák legszéleskörűbb genetikai vizsgálata – beleértve a házicicákat, az ázsiai vadmacskát, valamint a titokzatos kínai hegyi macskát –, arra a következtetésre jutott összesen kétszázhetven állat DNS-ének összevetése nyomán, hogy az országban élő házimacskák genetikailag megkülönböztethetetlenek a világ más részein élő rokonaiktól. A szakemberek találtak némi kínai hegyimacska DNS-t a házimacskában, ami vélhetően azért lehetséges, mert a két faj elkezdett kereszteződni, amikor egyre több ember – és macskák – jelentek meg a Kínai-fennsíkon, a kínai hegyi macska birodalmában. Az új tanulmány legfontosabb mondanivalója a házicicákat illetően az, hogy veszélyt jelentenek a helyi vadmacskákra. Amennyiben a házicica DNS-e megjelenik a vad rokonáiban, megrongálhatja azt. A tibeti szépségre tehát hasonló sors várhat, mint az európai vadmacskára: a ritkás populációban a domesztikált állat génjei károkat okozhatnak.

Ez az alfaj eleve védelemre igényel az alacsony egyedesség, valamint az ember általi fenyegetettségének eredményeként. Ennek az egyedülálló lénynek a génállománya így sérülhet, ami végül a kipusztulásához is vezethet. Hasonló történt a skót vadmacskával is, amit már „funkcionálisan kihaltnak” tekintenek a házasított rokonával való kereszteződése miatt. Erőfeszítések vannak a kínai hegyi macska megmentésére. Az eredményre azonban még várni kell. Némi időre van szükség annak eldöntéséhez, hogy ezek a különleges négy-lábú kiállják-e az idő próbáját.

látjuk meg az erdőt. Tehát benne élünk egy világban, ám nem vagyunk tudatosak mindazon társadalmi változásokról, amelyeknek részesei vagyunk. Ez természetesen más folyamatokra is igaz lehet, nem csupán a négylábúakhoz fűződő viszonyunkra. Itt azonban nagyon szembeötlőek a módosulások. Pár tíz éve az ebek nem sétálgattak strasszköves nyakörvekkel az utcákon, nem hordtak bébiruhához hasonló öltözeteket sem. Ma már a legnagyobb ruhamárkák jelentős részének van állatkollekcója is. Nem csupán gyermekeinknek, de négylábú kedvenceinknek is terveznek, és az utódaink gondolkodását befolyásoló médiatermékekben, mesékben az állatok már az új szerep körben tűnnek fel. Például a *Barbie: Tündérmese a divatról* (*Barbie: A Fashion Fairytale*, 2010) című rajzfilmben már felbukkan

annak témája, hogy a neves divatház kifejezetten az ebek számára készít kollekciót, sőt, bemutatóján manökenként is felvonultatja ugató társainkat. Itt már szinte teljesen emberi szerepben vannak a négylábúak, hasonlatosak a humán topmodellekhez, akik szebbnél szebb ruhakölteményeket viselnek. Az állatok antropomorfizálása mindig is ismert jelenség volt, már Aiszóposz korában is, azonban a korabeli ábrázolások és a maiak eltérnek: noha az élőlények emberi tulajdonságokkal való felruházása bevett gyakorlat volt, az állatok a saját karakterüknek megfelelő, vagy legalábbis ahhoz jóval közelebb álló képet mutattak, mint a mai művekben lévők, ahol például már a kutyákat cseppet sem érdekli a házörzés, vagy a betolakodók érkezésének jelzése, ellenben büszkén viselnek ékszernyakörveket, drága kelméket, és az eredendő kutyalényüktől teljesen eltérő, attól idegen stílusban nyilvánulnak meg. Mindez elmondható a círmokról is, akik már semennyire nem érdeklődnek az egerészés, vagy a vadászat más módozatai iránt.

Garfield is egy példa

Bár nem feltétlenül gyermekek számára készült mese, ám akár még ők is kedvelhetik Garfieldot, aki a jelenkori amerikai középosztály álmának megtestesítője. Úgy él, mint egy nyugdíjas, semmire nincs gondja, van egy úgymond „lakája” John személyében, aki kiszolgálja, miközben ő egész nap tévézhet, és jókat eszik. Gyakorlatilag az állatorvoson kívül semmiféle komolyabb stressznek nincs kitéve, alkalmi helyzetektől eltekintve, mint például gazdája unokahúgainak időnkénti látogatása. A macskák társadalomban elfoglalt helyzetének témája pedig úgy kapcsolódik ehhez, hogy egyfelől Garfield tulajdonképpen már felette áll a hierarchiában gazdájának, hiszen John szolgálja ki őt, másfelől pedig a macskalét eredendő kihívásaival sem szembe-sül. Nem szükséges vadásznia, nem kell fára másznia, és kutyák elől

menekülnie is igen ritkán. Otthon ő az úr a háznál, jóban van az egerrel és Ubullal, az ebbel egyaránt. A média iszonyatos mértékben formálja gondolkodásunkat, egész magatartásunkat, és ha már gyerekkorunktól fogva ilyen alkotásokat látunk, ezeken nevelkedünk, akkor tagadhatatlanul hatással lesznek ránk ezek az irányzatok. Ennek következtében pedig mi magunk is másként fogunk viszonyulni kedvenceinkhez, mint ahogyan azt tették szüleink és nagyszüleink. Tehát, bár nem vagyunk tudatában, egy rajzfilm is képes irányítani minket. Számos dolgot nem fogunk tudatosan észrevenni magunkon, csupán követjük az ott látott mintákat. Ez életünk számtalan területére vonatkozik, ezek egyike a macskatartás, és a minitigrisekhez való hozzáállásunk.

Lakatos Zsófia

husse®

Szuperprémium svéd állateledelek házhozszállítással.

Regisztrálg, használd a HusseMania23 kódot és legyen tiéd az 5% kedvezmény az első vásárlásodból.

husse.hu

ALPHAZOO

AZ EGÉSZSÉGES KEDVENCEKÉRT

www.alphazoo.hu

KEDVENCEKNEK
MINDEN
EGY HELYEN!

MÁR TÖBB
MINT
90 ÜZLET
MAGYAR-
ORSZÁGON!

Üzleteinkről bővebb információt
a www.alphazoo.hu/aruhazak
oldalon vagy a QR kódot
beolvasva talál

Tőlünk
weben is
rendelhet!

- ✓ Szeretne kényelmesen,
háhozszállítással rendelni?
- ✓ Nincs az Ön közelében
ALPHAZOO?
- ✓ Kíváncsi a kínálatunkra?
- ✓ Szeretné a lefoglalt árut
üzletünkben átvenni?

65 éves a Veszprémi Állatkert

ÉVFORDULÓ – MACSKÁS SZEMMEL

A második nagy világegés után mindössze 13 esztendővel két város vezetése is állatkert létesítésén gondolkodott. Egyikük az akkor mintegy 28 000 lakosú Veszprém volt. Persze ne gondoljunk – mai szemmel nézve – „igazi” állatkertre, inkább csak egy kis vadspark épült – ám nagy dolog volt ez akkoriban! Kezdetben három hektáron mutattak be hozzávetőlegesen 15 állatfajt (néhol más számok olvashatók).

Az 1974-ben átadott oroszlánház évtizedekkel később funkciót váltott, majd lebontották. (A szerző felvétele)

A megnyitón ott volt Kittenberger Kálmán özvegye is, nem véletlenül, hiszen az állatkertet a híres gyűjtő-vadász-lapszerkesztőről nevezték el. A szakmát a Budapesti Állatkert igazgatója, Anghi Csaba képviselte. A vadspark első vezetője, később igazgatója Répási László lett. A város vezetői úgy vélték, elegendő egy hazai fajokat felvonultató bemutató, így kezdetben ennek szellemében fejlődött az állatkert. 1961-ben már 18 emlős- és harminc madárfajt láthatott a közönség. A macskaféléket ekkor még csak a hazai vadmacska képviselte.

Nóra megérkezett

Az 1963-as esztendő nagy változást hozott a vadspark életében. Ekkor került az intézmény

élére, mint igazgató, Kasza László. Ő már „igazi” állatkertet szeretett volna látni a bakonyi városban, mindenféle egzotikus állattal. Pénz persze nem, de lelkesedés annál több volt. Így már az első évben megérkeztek az első külhoni lakók, mégpedig úgy, hogy mindössze egy fűthető épülete volt a Kertnek – az igazgatói iroda. Ott kellett elhelyezni a három meleg égövi jövevényt: Csimpit, a huszármajmot (talány, hogy miért ezt a nevet kapta), Böbét, a később országos hírvű csimpánzt, és az ajándékként érkezett oroszlánkölyköt, Nórát. Nóra és Böbe egy ideig jó pajtások voltak, ám olykor mégis külön kellett őket választani. Az egyik helyiségbe került ilyenkor Nóra, a másikba pedig Böbe. A két irodarésztrácsos ajtóval határolták el egymástól. Kezdetben nem volt szükség az

ajtóra, ám Böbe időnként elszemtelenedett, és nem hagyta aludni az oroszlánt. Ebből aztán irgalmatlan csetepaté kerekedett. Később, amikor már külön laktak, tovább mérgesedett a viszonyuk. Amikor – már az oroszlánház ketrecében – Nóra a rácshoz simulva barátkozni akart, abban a biztos tudatban, hogy a gondozója úgyszólván megóvja (no meg azért a rács is ott volt), Böbe hol egy gallyal, hol a kezével nagyot ütött az oroszlánra. Az oroszlán ekkor felbödült, és ketrecének egy távolabbi részén húzódott. Másfél éves korában Nóra párt kapott. Sokáig – és sajnos, joggal – kritizálták a Veszprémi Állatkertet amiatt, hogy kicsik a ketrecei, ám akkoriban ez

sehol az országban nem volt másképp – még Pesten sem. Igaz, itt némiképp „továbbfejlesztették” az oroszlántartást. Egy helyütt így ír erről Kasza László: „Oroszlánjainkat egész fiatal koruktól úgy neveltük, hogy az állatok belső helyiségét alig, de legtöbb esetben nem is fűtöttük. Viszont nagy gondot fordítottunk az állandóan tiszta és száraz szalma alomra. Mindkét oroszlánunk jól viselte a telet. Kitűnő étvágyuk volt és van. A havat hamar megszokták, sokat játszottak és fürödtek benne.” Ám természetesen nem csak oroszlánnal és csimpánzzal gazdagodott az állatkert. A későbbi évek során számos más érdekes állat is érkezett: különféle majmok, kenguruk, örvös

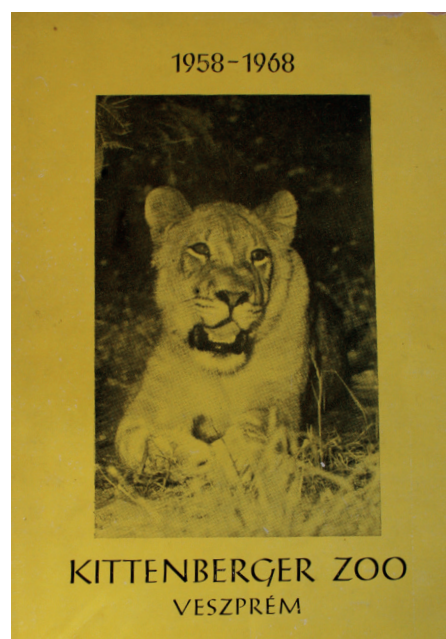

Nem kell sokáig várni, és ismét láthatunk szibériai tigriseket Veszprémben. A fotó illusztráció, nem a Veszprémi Állatkertben készült. (A szerző felvétele)

medvék, zebra gazdagította a gyűjteményt. A vadsparkból tehát alig néhány év elteltével igazi állatkert lett, hazánkban – a budapesti után – akkoriban a második leggazdagabb. Területe kb. akkora volt, mint a budapestinek (10,5 ha). Más vidéki állatkertek akkoriban mindössze 1,5-3 hektáron építettek fel ketreceket és kifutóikat.

Kis macska – nagy ritkaság

Az 1968-as útmutatóban már nemcsak a vadmacska és az oroszlán képviseli a macskaféléket, hanem a puma, és egy igazi ritkaság, a kis tigrismacska is. Legalábbis akkor úgy nevezték, ma már hosszúfarkú macska (*Leopardus wiedii*) a becsületes neve. Az állatkertekben oly

Nóra az 1968-ban kiadott útmutató címlapján

ritka ragadozóról a korabeli sajtó is hírt adott. A Búvárban, a kor népszerű tudományos folyóiratában például ez olvasható az 1965-ben érkezett állatról. „Igen kedves és értékes ajándék érkezett Tatár Istvánné ajándékként az USA-beli Miami Zoo-ból címünkre – egy kétéves hím kis tigrismacska. (...) Téli szálláshelye a park ideiglenes majomházában van, ahol az átlaghőmérséklet 18-20 C. Nyári szállása az egzotikus részleg déli fekvésű területén található. Ketrecét ott sokáig éri a délutáni nap, amelynek melegében elnyújtózva pihen. Ápolóit annyira megszokta és megszerette, hogy közeledésükre kedveskedve dorombol. Élmezése igen változatos, tőkehús, tengeri malac, napos csirke és galamb. Ügyelünk arra, hogy takarmánya testmeleg legyen. Állatunk étvágya jó, betegsége ez ideig nem volt. Téli környezetét – majmok, papagájok zajos társasága – teljesen megszokta és nem zavarja a sokféle hang.”

Az első valóban korszerű nagymacska-kifutót kezdetben ceyloni leopárdok lakták. (A szerző felvétele)

1969-ben a lengyelországi Płocki Zoo két pumakölyköt, egy fiatal lámát, két fiatal óriáskigyót és egy aga-varangyot küldött ajándékba Veszprémnek. 1970-ben újabb macskaféléknek örülhettek a látogatók: két párduc érkezett. 1975-ben már egy jaguárhímet is láthatott a közönség. Junak (magyarul Vitéz) a Varsói Állatkertben született, és őzekért cserébe kapták. Később két nőstény gazdagította a gyűjteményt, de egyiküknek sem született kölyke. Az egyik nőstény – nagymacskamércével számolva – matuzsálemi kort élt meg: 23 évesen pusztult el.

1974-ben láttak hozzá az oroszlánház bővítéséhez. Az új ketrecek nagyobbak lettek, mint a régiak (azok is megmaradtak), de még így sem feleltek meg a bennük tartott nagymacskák igényeinek. A 37 méter hosszú épület kezdetben 12 oroszlánnak adott otthont. Az oroszlán köztudottan lusta ragadozó, ha teheti, keveset mozog, és sokat alszik, így a viszonylag szűk férőhely sokkal kevésbé zavarja, mint a többi macskafélé. Ám a ketrecekbe később tigrisek is kerültek, mégpedig három alfaj képviselői, majd ezek hibridjei is. Emiatt már mind többen kritizálták az állatkert tartási körülményeit. Anghi Csaba, akkori állatkerti szakfelügyelő csak ennyit jegyez meg naplójában: „Elkészült az oroszlánház új szárnya. A lehetőségekhez képest elég szakszerű.” Mivel abban az időben gombamód szaporodtak Európa nyugati felén a szafariparkok, sok oroszlánra volt szükség. A veszprémi oroszlánok nagyszámú szaporulata így igen jó csereanyagnak bizonyult.

A tudás nem elég

Ahogy az igazgató egy interjúban fogalmazott: „Sajnos, a tudás mégsem elég, sok pénz kell ahhoz, hogy egy állatkertből olyan szép, ember és állat számára kellemes »kert« legyen, mint a veszprémi.” Ám a gyönyörű fenyvesben megbúvó kert hiába volt szép és kedves a legtöbb látogató számára, a ketrecek többsége szűknek bizonyult, sőt, lassacskán megváltozott a látogatók igénye is: ők már nem pusztán az állatokat szerették volna látni, hanem azok tartási körülményeire is egyre kényesebbek lettek. Állatkertjeink (tehát nem csak a veszprémi) akkor és később még évtizedekig korszerűtlenek voltak, leginkább a pénzhiány miatt, hiszen, ellentétben a legtöbb európai országgal, a magyar állatkertek nem kaptak állami támogatást. A város, és jobb esetben a megye tartotta el őket – nagyon szűk lehetőségeikhez mérten –, és mivel a keretek igen alacsonyok voltak, bizony a belépőjegyek árát is hasonlóan alacsony szinten kellett tartani. Így ha egy állatkert sok állatot akart tartani, ezáltal több látogatót vonzani, akkor valahol spórolnia kellett – és ez legtöbbször a férőhely volt.

1981-ben érkezett meg az első gepárd, egy nőstény. Volt idő, amikor három gepárd is élt Veszprémbe. Sajnos nem sikerült számukra a többi macskafélettől távoli, nagy, füves kifutót építeni, így nem voltak hosszú életűek, kivéve azt a példányt, amely később a Budapesti Állatkertbe került.

Nehéz esztendő

Kasza Lászlót Kamarell Miklós követte az igazgatói székben. Sigmond István, az őt követő igazgató így ír a váltásról: „Hihetetlenül nagy terhet jelentett volna bárki számára egy legendás intézet legendás vezetőjének nyomdokaiba lépni, és megfelelni a szakmai és közönségigényeknek, gyorsuló gazdasági recesszió körülményei mellett.” Talán részben emiatt is, az elkövetkező nyolc évet szinte folyamatos hanyatlás jellemezte. S pont erre az időszakra esik, amikor az állatkertekről és az állattartásról megváltozott a közönség véleménye. A nézők egyre inkább nem „csupán” állatokat, hanem „boldog”, jó körülmények között, tágas kifutókban lakó madarakat és emlősöket szerettek volna látni. Egyre többen utaztak külföldre, s láttak a veszpréminél sokkal látványosabb, fejlettebb és gazdagabb állatkerteket, a televízióban pedig mind nagyobb tért nyertek a természetfilmek. Megerősödött az állatvédelem, s az akkori legnagyobb állatvédő egyesület, a HEROSZ is felemelte a hangját a Veszprémi Állatkert tartási körülményeivel szemben. Súlyosbította a helyzetet, hogy időnként takarmányhiány is fellépett, s az ezzel járó problémákat a bulvársajtó vélhetően eltúlozta, bár az ma már kideríthetetlen, hogy a megjelent cikkek mennyire fedték a valóságot. Az viszonyt tagadhatatlan, hogy az állatkert rendezettsége és tisztasága is nagyon sokat romlott. A szűk ketrecek gyakran piszkosak és elhanyagoltak voltak, az állatok zsúfoltsága pedig tarthatatlan állapotokat eredményezett.

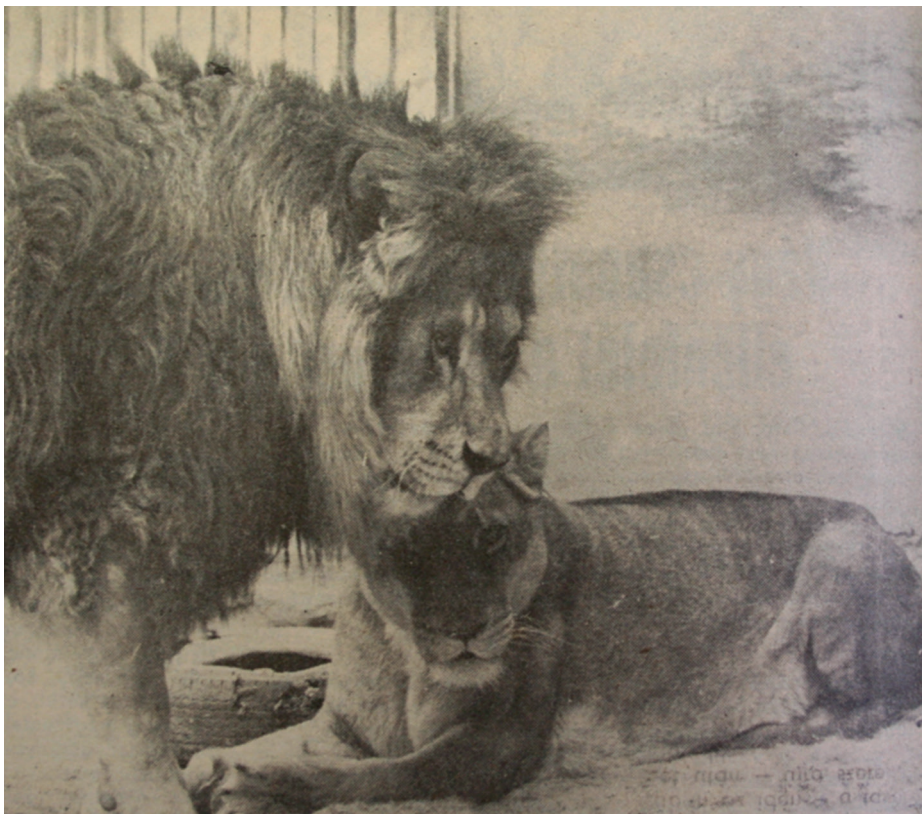
A jelentősen megnövekedett ragadozóállomány valóban súlyos gondokat jelentett. Abban az időben a magyar állatkertekben még nem volt fogamzásgátlásra lehetőség, ezért a szaporulatot csak úgy lehetett elkerülni, ha elkülönítették ivarzáskor a nőstényt a hímtől. Ám Veszprémbe minden ketrec dugig volt, és arra sem volt mód, hogy a nőstény nyugodt körülmények között, külön férőhelyen nevelje fel a kölykeit. Igaz, igény sem igazán lett volna a nagymacskákra, a magyar és a külföldi állatkertek akkoriban tele voltak ragadozókkal, nem beszélve arról, hogy Veszprémbe például keresztek a tigris-alfajokat, s szinte az egész állomány beltenyésztett volt. Ilyen állatok pedig végképp nem kellettek senkinek. Az sem tett jót a veszprémi tenyészetnek, hogy időközben megkopott az oroszlánparkok és szafariparkok nimbusza, egy részük bezárt, a megmaradtakban pedig már voltak oroszlánok. Az a nemzetközi kapcsolatrendszer is jelentősen redukálódott, amelyet még Kasza László alakított ki a külföldi társintézményekkel.

Átalakuló állatkert

Kamarell Miklóst Sigmond István követte az igazgatói székben. Számtalan sürgős feladat várta,

ám ezek megvalósításához kezdetben szinte semmilyen anyagi forrás nem állt rendelkezésre. Elsőként az állatoknak kellett tisztességes környezetet teremteni. Ez csak úgy volt lehetséges, hogy a főlöleges állatoktól megváltak. Ennek eredményeképpen már össze lehetett nyitni, így „meg lehetett nagyobbítani” a ketreceket, vagy éppen a nagymacskákat a főlöleges szaporulat elkerülése érdekében el lehetett különíteni egymástól. A beltenyésztést meg kellett akadályozni, éppúgy, mint a főlöleges keresztezéseket. Racionalizálni kellett az egész állatállományt. Olyan fajokra volt szükség, amelyeknek tartása nem különösebben

ocelet szerepelt a gyűjteményben, 2005-ben pedig egy nagyon régen várt eseményre került sor: végre méltó helyre kerültek az állatkert nagymacskáái! Egyenként 600 és 1000 négyzetméteres, vízmedencékkel is ellátott kifutókba, illetve a hozzájuk kapcsolódó állatházba. A már régen Veszprémben élő, idős állatok közül csupán egy idős szibériai tigris, Sába, és az oroszlánok (Luigi, Ruth és Linda) örülhettek méltó otthonuknak. A pumák Nyíregyházáról érkeztek, és jött egy szumátrai tigriskölyök, Dua, külföldről. A két tigris-alfajt természetesen külön tartották. Időközben a párducki-futó lakói is cserélődtek, két ceyloni leopárd

Az állatkert első oroszlánpárja egy korabeli újságban

költséges, emellett megfelelő kifutót olcsón lehetett építeni számukra, vagy éppen kis területük miatt nincs szükségük nagy férőhelyre. A legrosszabb állatszállításokat haladéktalanul meg kellett szüntetni, s ami igazán nagy mutató: kevesebb állattal több látogatót kellett bevonítani.

Szinte minden ketrecet és kifutót fel kellett újítani, egyes állatházakra új tető kellett, másutt teljes talajcserére volt szükség. Ki kellett cserélni az etető- és itatóedényeket, s a gazdasági udvar háza táján is volt mit tenni, emellett a kert elektromos hálózata is az összeomlás előtt állt. Ezzel párhuzamosan a látogatói igényeket is ki kellett elégíteni. A nem használt, kicsiny ketrecek lebontásával pedig szellősebb és szebb lett az egész állatkert.

1992-ben a macskafélék közül két tigris-alfaj (szibériai és szumátrai), oroszlán, jaguár, párduc, puma, mocsári hiúz, európai hiúz és

érezett. Tágas férőhelyet kaptak az állatkert hiúzai is.

Napjaink állatkertje

2008-ban Török László igazgató vette át a kert vezetését. Innentől új fejezetéhez érkezett a Veszprémi Állatkert, fennállásának legdinamikusabb fejlődését mondhatja maga mögött. Az elmúlt 15 évben szinte egy új állatkert épült fel Veszprémben. Területe jelentősen megnőtt. Az új létesítmények közül elsőként az új csimpánzbemutató készült el, amelybe, miután az emberszabásúak elköltöztek, gerezák, katták és hegyi páviánok költöztek. Nem kellett sokáig várni a zsiráfházra, melyhez jókora zöld kifutó csatlakozik, épült új orrszarvúház is, ahol már szaporulatnak is örülhettünk, felújításra került a savannakifutó, és elkészült az elefántok birodalma. Egy erdőrészt hálóval fedtek le,

Épül az új nagymacskaház

Fotó: Magyar Építők képgaléria

ide költözött az egzotikus madarak egy része, amelyek közé a látogatók bemehetnek. Fókák és pingvinek érkeztek; víz alatti úszásukat is megcsodálhatja a közönség. A fekete medvék férőhelye élőhelyüket, a Sziklás-hegységet idézi. Az újdonságokat és érdekességeket még sokáig sorolhatnám. És nemcsak új állatférőhelyek épültek, hanem a legalább ennyire fontos új háttérüzem is kialakításra került. A ceyloni leopárdok helyett hópárducok érkeztek, a szumátrai tigrist szibériai váltotta fel. Az oroszlánok számára 2000 négyzetméteres kifutó épült, hatalmas téli szállással (ne is hasonlítsuk össze Nóra hajdani férőhelyével!), s hamarosan átadásra kerül az az új, hatalmas területen fekvő, természetesen berendezett kifutórendszer is, amely a szibériai tigrisek, hópárducok és hiúzok új otthona lesz.

Kovács Zsolt

Hibaigazítás

Előző lapszámunkban sajnálatos véletlen során a Budapesti Állatkertről szóló cikk mellett jelentek meg a Veszprémi Állatkerthez tartozó képek is. Most ismét közzétesszük ezeket, ezúttal a megfelelő helyen. Olvasóinktól és minden érintettől elnézést kérünk.

Olvasói képek

Kitty Rade

MACSKALEVES
IZOTÓNIA S ITAL

Napi frissítő, izotóniás energjaital a folyadékfelvétel ösztönzésére. Ízletes kiegészítésként vagy revitalizáló jutalomfalatként. Közismert tény, hogy a macskák itatása problémás feladat.

A Kitty Rade aminosavakat, prebiotikumokat, ásványi anyagokat, ionokat kiegyensúlyozott elektrolitok formájában tartalmazó izotóniás fehérjeital mindennapi fogyasztásra.

A TISZTA VÍZ NEM TARTALMAZZA A SZÜKSÉGES ELEKTROLITOKAT, AMELYEK PÓTOLNI TUDJÁK A NAPKÖZBEN ELVESZETT MENNYISÉGET.

Fokozza az egészséget
és a jó közérzetet

Állatorvosok
által fejlesztett

Alacsony
kalóriatartalmú

Gluténmentes

GMO-mentes

Zsírmentes

ÍZLETES, ALACSONY KALÓRIATARTALMÚ ITAL AZ ÁLLATOK ÁLTAL KEDVELT,
KELLEME S CSIRKE ÍZESÍTÉSSEL, ELŐSEGÍTI A FOLYADÉKBEVITELT.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK ÉS MEGRENDELÉS:

T: +3614146475

M: +36309209612

E: FERGE.T@MPX.HU

W: WWW.DOGGYRADE.COM

A napi ivóvízfogyasztás emelésével támogatja a macskák egészségét, és hozzájárul a macskák jólétéhez.
Adagolása: 10-20 ml/testtömegkilogramm. 50-100 ml/felnőtt macska.

MARCI,

az Állatorvos-tudományi Egyetem hivatalos cicája

„Hiszünk benne, hogy minden állat megérdemli a szeretetteljes, felelős gondoskodást, nem csupán orvosi értelemben.”

– Mikor és hogyan került Marci az Állatorvos-tudományi Egyetemre?

– Marci kóbor kandúr volt. Fiatalon, alig egy évesen jelent meg az egyetemi laboratórium ajtájában. Nem volt különös eset, hogy befogadták a kollégák, nem ő volt az első cica, aki-ről gondoskodott a közösség. Korábban sajnos rendszeresen előfordult, hogy ismeretlenek az egyetem kertjében elengedtek cicákat, de arra is volt példa, hogy a Kisállatklinikán hagyták hátra kedvenceiket. Az ilyen sorsra jutott állatoknak többnyire igyekeztünk gazdit találni, sokszor az egyetem dolgozói fogadták be őket, de volt, akit vagy egészségi állapota miatt, vagy azért, mert nem volt igazán szelíd, nem sikerült örökbe adni. Mára figyelmeztetőtáblák kihelyezésével sikerült visszaszorítani az állatokról való ilyen fajta lemondást. Marcira visszatérve, ő a kevésbé szelíd macskák közé tartozott.

– Hogyan történt ez az eset, amikor Marci megjelent az egyetemi labornál? Egy napon előzmény nélkül egyszer csak ott termett? Sejtteni sem lehetett, hogy honnan került oda? Erről szeretnék bővebb információt. Milyen évszak volt, milyen állapotban bukkant fel, hogyan viselkedett? Barátságos volt? Félt? Mit tudhatunk róla?

– Elhagyott kiscica volt, sovány és elhanyagolt. Nyilvánvalóan kóborolhatott egy ideje, mire ide hozta a jószors. Az előéletéről nincsen sejtésünk, de biztosan kihívásokkal teli időszak lehetett számára. Ezért is nagyon fontos befogadott állatok esetében egy vérvétellel kiegészített, alapos vizsgálat, hogy megállapítsuk, van-e bármi olyan sérülése, esetleg betegsége, amely azonnali beavatkozást vagy komolyabb gyógykezelést igényel.

– Hogyan illeszkedett be Marci az új környezetébe? Mennyire könnyen jött ki a cirmos a hallgatókkal és az oktatókkal? Sokan simogatták? Ezt

A különféle intézményekben tartott, hivatásos bársonytalpúak kultusza nemzetközileg egyre nagyobb teret hódít. Ahogyan már számos írásunkban beszéltünk múzeumi, könyvtári, önkormányzati macskákról, úgy most az Állatorvos-tudományi Egyetem doromboló kedvencéről számolunk be, aki éveken keresztül jelenlétével gazdagította a campust, és most szobor készül számára. Beszélgetőpartnerem Szabó Bernadett biomérnök, a Kóréletani és Onkológiai tanszék munkatársa.

jó néven vette, vagy inkább elhúzódott? Volt-e más macska az intézményben Marci mellett?

– Időbe telt bizalmat építeni vele, de ez a bizalom tartósan bizonyult. Az embereket kedvelte, a cirógatást kifejezetten igényelte, de határozottan jelezte, ha épp nem kívánta a társaságot. Néha egyszerűen „morci-Marci” volt. A viccet félretéve, akkoriban nem ő volt az egyetlen cicánk, és mivel a macskák territorialis állatok, az elején kisebb-nagyobb konfliktusokkal járt, mire kijelölték a területeiket egymás között az egyetem parkjában. Hűvösebb időben Marci például kifejezetten szerette a Tanszékvezető úr autójának meleg motorháztetőjén mulatni az időt. A területi összetűzésektől eltekintve, csak Mircivel zördültek össze időnként, de ezek gyors és sérülésmentes konfliktusok voltak, amelyek sosem igényeltek emberi beavatkozást. Egy idő után a többi cica elhunyt, így Marci egyeduralmódóvá vált a kertben. Az egész birodalom koronázatlan királyává.

– Ennek ő tudatában volt? Látható, sejtető, érzékelhető volt bármiből, hogy tisztában van a pozíciójával?

– Nem, nem változott meg, egyszerűen csak elkezdte a kert azon részét is bebarangolni, amely korábban nem az ő területe volt, illetve ott is hempergett, szunyókált, ahol addig nem szokott.

– Kellett-e bármiféle engedély hozzá, hogy ott élhessen? Ellenezte-e bárki a jelenlétét?

– Nem, egyáltalán nem ellenezte senki. Nem ő volt az első cica az egyetemen, így szükség sem volt egyedi protokoll kialakítására. Nincs semmilyen szabályzat nálunk erre, egyszerűen kialakult.

– Ki viselte gondját Marcinak? Ki etette, mit evett?

– Nem egy személy viselte Marci gondját, hanem egy közösség. A mindennapokban elsősorban a Kórleltani Tanszék laborjában dolgozó kollégák törődtek vele, az ő napi rutinjukhoz tartozott az etetése. Egyik cica, tehát Marci sem kapott házi kosztot. Jó minőségű – ha pedig szükség volt rá, különleges igényeiknek megfelelő – tápot kaptak. Érdeklőség Marciával kapcsolatban, hogy bár a terület és a hierarchia fontos volt számára, az ételét mindig szívesen megosztotta társaival.

– Hogyan szponzorálták az eledelét, orvosi kezelésének költségeit?

– Más tanszékek főként a maguk kompetenciakörének megfelelően gondoskodtak róla: ápolták, gyógyították. Marci az utolsó éveiben beteges volt. Vizsgálatokra és napi gyógyszerekre is szüksége volt. A diagnosztikát, az ellátás költségeit és a kezeléseket főleg a Belgyógyászati Klinika, és néha maguk a dolgozók fedezték. Sokat köszönhetünk az Onkológia Klinikának (ÁHOK

Kft.), akik gyakran anyagi téren is kivették részüket Marci és társai gondos tartásából, valamint a Kisállatklinika osztályainak, állatorvosainak és asszisztenseinek, akik nagy szakértelemmel kezelték és szeretettel gondoskodtak róla.

„Kifejezett érdekesség Marciával kapcsolatban, hogy bár a terület és a hierarchia fontos volt számára, az ételét mindig szívesen megosztotta társaival.”

– Kapott-e Marci védőoltásokat, féregtelenítést? Ivartalanították? Volt-e Marcinak barátnője, esetleg utódai?

– Természetesen minden szükséges egészségügyi ellátást megkapott legifjabb korától kezdve. Amint sikerült kézhez szoktatni, vérvétellel bizonyosodtunk meg az egészségi állapotáról, majd oltásokat és féreghajtót kapott, természetesen ivartalanították is. Marci még egészen új lakója volt az egyetem parkjának, amikor úgy döntött, a környék felfedezésére indul. Éppen a szomszédos Péterfy Sándor Utcai Kórház és rendelőintézet kertjében mulatta az időt, amikor valaki megfogta, és behozta az egyetemre, hogy kóbor cicaként „leadja”. A kollégák már ismerősként fogadták, és gyorsan megkapták az akkor még hiányzó chipet. Hozzáteszem, a kórház kertjében később is időről időre tisztelet tette. Ha volt „barátnője”, talán ott lehetett. Utódai természetesen nem voltak. Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, milyen fontos lépés a felelős állattartás részeként kedvencünk ivartalanítása, de ez talán egy másik cikk témája lehetne.

– Hol aludt, hol étkezett? Télen hol tudott melegedni? Bejárhatott-e az épületekbe?

– Alapvetően kinti cica volt, ennek megfelelően az O épület előtt kialakított cicházak egyikében aludt, de az igazán hideg téli napokon szintén a campus O épületének belső előterében, a radiátor melege mellett szunyókált, természetesen puha, meleg fekhelyen.

– Volt-e Marcinak az idők során bármiféle különleges története, valamilyen érdekesség, ami megesett vele?

– Több is volt! A Kisállatklinikán ápoltak egy cicát, aki nagyon hasonlított Marciára. Akkor volt a hasonlóság, hogy a beteg cica gazdája meg volt győződve, hogy saját kandúrját látja az udvaron, így fel akarta kapni és hazavinni. A kollégák igyekeztek meggyőzni őt, hogy nem a saját kis kedvencét tartja a kezében. Igen nehezen hitte el, de végül Marci maradt, a gazdi pedig saját cicájával távozott.

Marci volt az a cica, aki felismerte a kollégák háziállatait. Ha egy hozzá közel álló dolgozó behozta az otthon tartott állatát, azt Marci a szaga alapján (amit nyilván a gazdin nap mint nap érzett) felismerte, így el is fogadta. Az, hogy, nyuszi, kutyus, vagy másik cica, nem számított, a saját köréből valónak tekintette.

Nem csak lazált egész nap, részt vett az egyetem életében. Aktív és elhivatott szerepet vállalt a napi feladatokban. Ilyen fontos teendője volt a portaszolgálat erősítése is. A járőrözés mellett sokszor leült a bejárati sorompó alatt, középen az aszfaltra, és szigorúan ellenőrizte az

– Sajnos vesebetegség okozta a halálát, amit hosszas gyógykezelés előzött meg. A szakértő, szerető gondoskodás sem tudta meghosszabbítani már Marci életét. A pontos életkorát nem tudjuk megmondani, mi 12 évesnek tippeljük, de lehetett 13 is.

– *Kinek az ötlete volt szobrot állítani a macskának? Ki tervezte az emlékművet? Milyen módon finanszírozták a szoborkészítést és állítást?*

– Hallgatói igény volt a szoborra, és közösségi adakozásból finanszírozzuk, gyűjtést szerveztünk rá. Örömmel mondhatom, az ára néhány hét alatt összegyűlt. Kontur András szobrászművész már dolgozik az alkotáson, melynek elkészültét szeptemberre, a tanévkezdésre várjuk.

– *Mit szimbolizál az emlékmű Önöknél, és pontosan hová helyezik el? Miért éppen ide?*

– Az emlékmű az állatszeretetünk jelképe. Marci (társaival együtt) az egyetem életében azt mutatta meg, hogy nemcsak a munkánk, de a hivatásunk is az állatokról való gondoskodás. Az életünk elemi része és a mindennapjaink alapja az ember és állat harmonikus kapcsolatának ápolása. Hiszünk benne, hogy minden állat megérdemli, a szeretetteljes, felelős gondoskodást, nemcsak orvosi értelemben. Az emlékmű helyét tulajdonképpen Marci maga jelölte ki, az O épület ablakában. Itt szeretett nézelődni, napozni, vagy éppen hűsölni.

egyetem területére behajtó járműveket. Persze, csak amíg kedve tartotta.

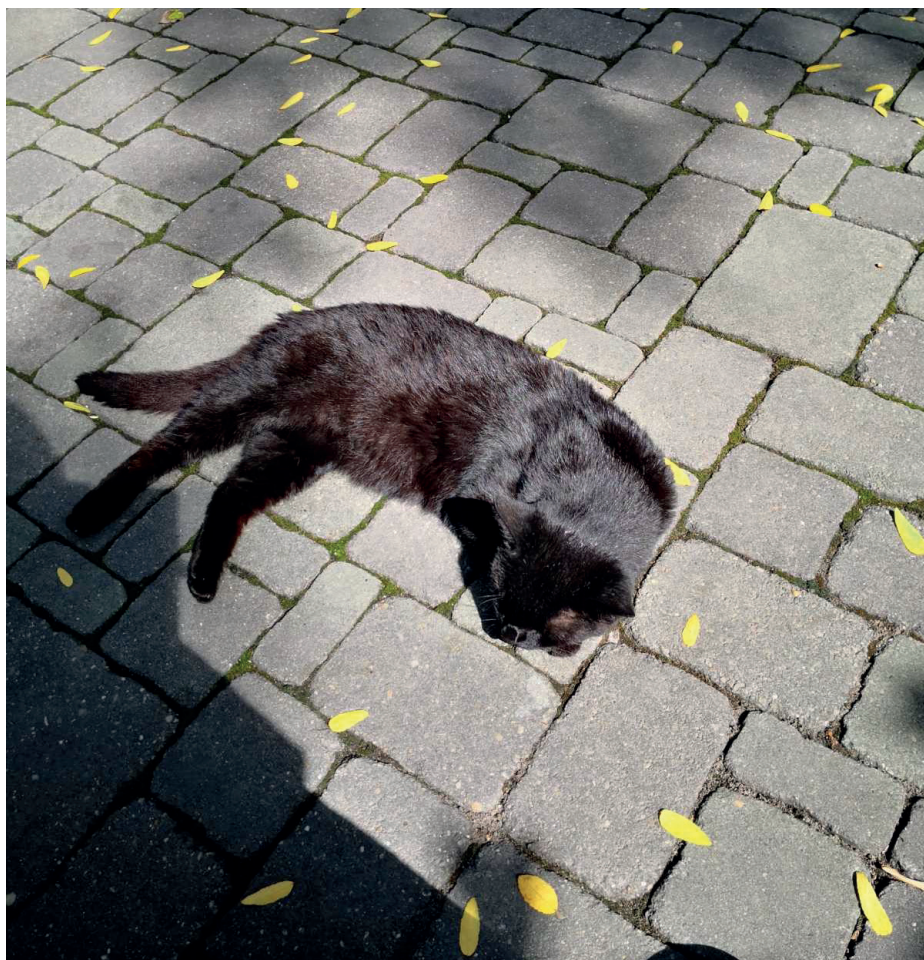
– *Hogyan érezte magát az intézményükben Marci? Mi volt a benyomásuk?*

– Szeretett itt lenni, különben elkóborolt volna. Kötődött. A törődés, szeretet, a biztonságos puha fekhely és nem utolsósorban a jó falatok mindig itt tartották.

– *Igen sok állatot vihetnek az Állatorvostudományi Egyetemen működő Kis-állatklinikára. Más macskák, ebek... ez csupa izgalom lehetett. Ezekkel találkozott-e Marci? Ha igen, mi történt ilyenkor? Hogyan reagált rájuk?*

– Arról már meséltem, hogy egy idő után Marci birtokba vette az egész kertet, és mint egy gondos úr, rendszeresen körbe is járta a területet, így valóban elkerülhetetlen volt a találkozás. A pórázon sétáltatott kutyusokat szerette azzal bosszantani, hogy jól láthatóan, kiszagolható távolságban hempergett, incselkedett annak biztos tudatában, hogy nem érik el. Ha azonban az egyetem szabályzatát megszegve póráz nélkül hozott valaki ebet a kertbe, az néha menekülésre, esetenként fára mászásra készítette Marcit. Szerencsére sosem esett baja.

– *Mi történt Marcival, miért ment el közülünk? Mennyi idős volt?*

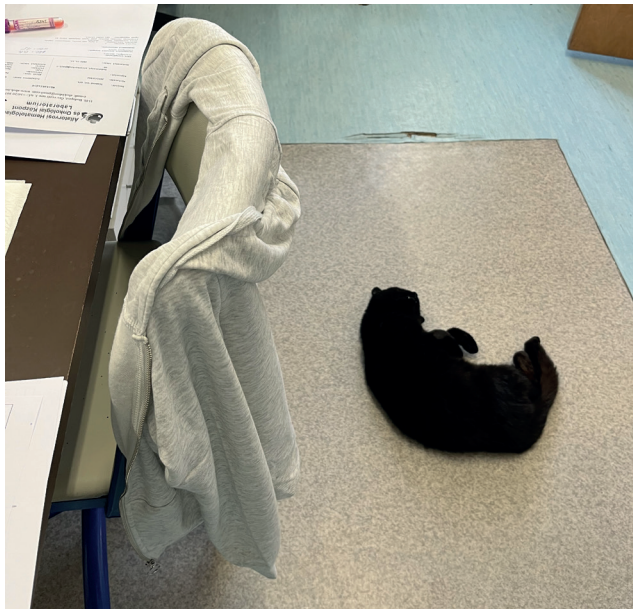

– Terveznek-e utódot Marci helyére? Lesz másik macskájuk? Ha igen, mikor, és milyen?

– Jelenleg varjakat „tartunk”. Erről eszembe jutott egy újabb Marci-történet. Történt ugyanis, hogy egy varjúpár ideszokott, a kertbe. Valószínűleg megszerették a hús, lombos ligetünket, a kihelyezett itatókat és fürdetőket, tele mindig friss vízzel. Marci és a varjak között több alkalommal is dúlt csata, hol a madárfiókák, hol a kedvenc pihenőhely miatt, de sosem volt véres az ütközet.

A kérdésre vissza térve, új cicát tervezetten nem szeretnénk, de hát Marci és társai sem tervezett cicák voltak. A helyzet hozta, hogy

a kollégák egy emberként gondoskodtak róla/róluk. Biztos vagyok benne, ha hasonló helyzet állna fenn, és egy gazdátlan kiscica a campust választaná új otthonául, a csapat jóvoltából puha ágy és gondos kezek fogadnák. Reméljük, erre nem lesz szükség. A korábbi rossz gyakorlattal szemben, az elmúlt években kevés hátrahagyott cicust találtunk. Bizakodók vagyunk, hiszen ezt a társadalom felelős állattartás felé tett előrelépéséért értékeljük.

Az Állatorvostudományi Egyetem Kommunikációs Osztályának kifejezett kérésére a megszólaló szavait változatlan formában közöljük.

Egy vadász - egy zsákmány

ÚJ!

Próbálja ki most!

85% friss hús
15% holisztikus összetevők
0% gabona és burgonya

Molinári 91 Kft.
 9228 Halászi, Damjanich u. 28. • Tel.: 06 96 210 233
 Mobil: 06 30 947 3646 • e-mail: bewital@bewital.hu
 bewital.hu • hu.leonardo-catfood.com • facebook: Leonardo Magyarország

Cat City Cafe Szegeden

2023 nyarán nyílt Szegeden a Cat City Café. A tulajdonos, Vass Csaba mesélt nekünk a vendéglátásról, a cic kr l és természetesen az újonnan megny lt helyről, mely Szegeden a Mérey utcában található.

– Honnan jött az ötlet, hogy Szegeden létrehozod a Cat City Cafe-t?

– Olyan dolgot szerettem volna csinálni Szegeden, ami még nincs. 2021 januárjában  gy döntöttem, hogy veszek egy olyan cicát, amire azt mondtam, hogy csak akkor lesz cicám, ha bengáli lesz.  gy lett egy bengáli, melyet a barátom lányaival közösen Khaleesinek neveztünk el, a Trónok Harc b l a kedvenc szerepl m után. Az interneten találkoztam több olyan k v z val, ahol a cicák és az emberek együttléte adta meg a hely varázsát, ami nagyon tetszett nekem. Kalival nagyon jó összhangban voltunk már akkor. Sétáltunk, a kocsiában saját  l se van az utazáshoz, amit nagyon élvez.  gy jött az ötlet, mi lenne, ha lennének barátai, és ezt a csodát mások is tudn k élvezni.

– K t szennved lyed kapott helyet itt: a vend gl t s és a macskák iránti rajongás. Hogyan sikerül mindkettőt itt megvalósítani?

– Nagyon szeretem a vendéglátást, főleg a f z st, a különlegesen jó minőségű ételek elkészítését.  gy jött az ötlet, hogy a kettőből legyen egy. Elkezdtem keresni a megfelelő üzlethelyiséget hozzá, ami nem volt egyszerű feladat, mert a világgazdasági helyzetnek, a munkaerő hiányának és a magas rezsinek is meg kellett felelni.  gy a szerencse és az élet irányított végül a Mérey utcába, ahol nagyon korrekt és jó emberekkel találkoztam, akik az üzlethelyiség tulajdonosai voltak. Az eredeti gondolatot a hatóságok miatt részben el kellett vetnem.  n a pultot szerettem volna elzárni, de ők csak  gy engedélyeztek a hely megnyitását, ha a cicák külön helyiségben lesznek elhelyezve. Ezért  gy döntöttem, hogy egy családias jellegű klubr sztt hozok létre, ahol az emberek azt érzik, hogy szinte otthon vannak.

– Tehát a helyszín kettő van választva, van egy klubr sz, és van a cic s részleg. Bemutatn d ezt nekünk?

– Igen! Van a klasszikus k v z r sz, ahol teljesen cicamentes a hely. Itt egy kicsit a delik teszt, a kávézót és a „büfét” veg itettem. Lehet nálunk kapni alkoholmentes italokat, sz rpk ket, különböző kávékat, szendvicseket, hal- és pástétom-konzerv-ételeket, pékárut, süteményeket. Ezeket nagyon jó minőségben a helyi k zm ves p k-s gb l a Rudi  s Fick b l, a Reök cukrászdából vagy éppen a minőségi bes zll t kt l hozatom.

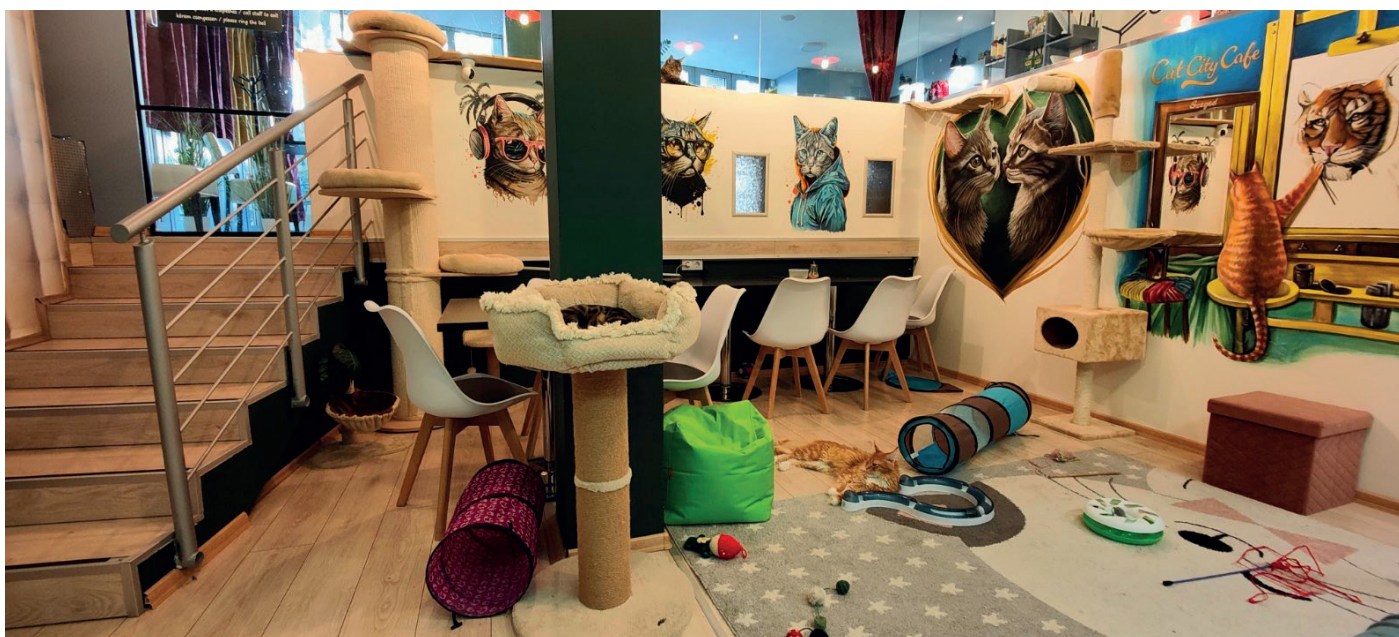

Az általunk árult termékek nagy részét meg is tudják venni a vendégek a minőségi beszállítók webshopos árain. Pascucci kávétermékeket, szörpöket, lekvárokat, szalámikat, hal- és pástétomkonzerveket lehet vásárolni, és nem utolsósorban a kedvenc otthoni cicáknak is lehet jutalomfalatokat és cicaeledeleket vinni kiengesztelésképpen. A későbbiekben cicás ajándéktárgyakkal is szeretném bővíteni a portfóliót. Próbálok több lábon állni, hogy a kávézás, étkezés, élménycicázás és a minőségi termékek boltja is rendelkezésére álljon egy helyen kedves vendégeink számára.

A másik rész, a Cat World Club a cicák birodalma. Ez a rész üvegfallal és tolóajtóval van elválasztva a kávézótól. Mi engedjük le és fel a vendégeket. A cicabirodalom sok-sok játékkal, cicabútorral és kaparófaival van ellátva. A falon lévő festményeket egy nagyon tehetséges barátom készítette, a témájukat közösen találtuk ki. Érdekességgéppen több olyan festmény van, ahol lehet szelfizni. Van egy különleges,

ahol egy cica éppen egy tigrist fest le. A modell helyére egy tükröt tettünk, hogy ha a vendég előtte áll, akkor olyan legyen, mintha róla készülne a tigriskép. A cicáknak teljesen elzárt rész van biztosítva a szükségletük elvégzésére. A vendégtérben van egy puha szőnyeg is, amit nagyon szeretnek a vendégek a cicákkal együtt. Úgy döntöttem, hogy itt a szabályok következetesek és szigorúak lesznek, de azért könnyen betarthatóak. Az élménycicázás csodálatos élményét ezek a szabályok alapozzák meg, és teszik a szolgáltatást hosszútávon fenntarthatóvá. A Cat World Clubba van egy belépő, ami tartalmaz egy ajándék italt (egy presszókávét, egy teát vagy egy szörpöt). Az időtartam egy órára szól. Az elején úgy gondoltam, 8-9 fő el fog férni, de az idő elteltével láttam, hogy ez nem lesz jó senkinek. Így az egyszerre benntartózkodók számát limitáltam 6-7 főre. Ez a létszám jól kezelhető, a vendégek és a cicák is jobban érzik magukat. Itt el lehet fogyasztani minden, a kávézó által értékesített ételt, italt, úgy, hogy a cicák nem

átalakítása februárban kezdődött, ezt 80%-ban saját kezűleg végeztem. Majd május végén jutottam el a próbanyitáshoz, hogy lássuk, mit kell változtatni még. Június 9-én nyitottunk meg, de még a mai napig folyamatos finomítások vannak, hogy minél könnyebben működjön az üzemeltetés. Az élménycicázó nagy újdonság, a működési szabályzatot többször módosítani kellett a visszajelzések és tapasztalatok alapján.

ehetnek, ihatnak bele. A cicákat az ételtől, italtól el lehet terelni ügyesen, csak figyelni kell rá, hogy ne hagyjuk ezeket szabadon az asztalon. A vendégek csengővel tudják jelezni, hogy vigyem el az üres poharakat, tányérokat. A vendég dönti el, hogyan szeretné élvezni a cicák társaságát: étel-ital mellett, vagy csak simogatni és játszani szeretne velük. Nagyon közvetlenek, de kell az összhang a felejthetetlen élményhez, ami lehet, hogy nem az első alkalmammal jön össze, de biztos vagyok benne, hogy aki szereti a cicákat, az gyorsan eléri a célját!

– Meddig tartott a kávézó kialakítása, és mikor fogadtatok először látogatókat?

– A cicákat már januárban elkezdtem keresni, és a megfelelő tenyésztőtől megvásárolni. Az üzlet

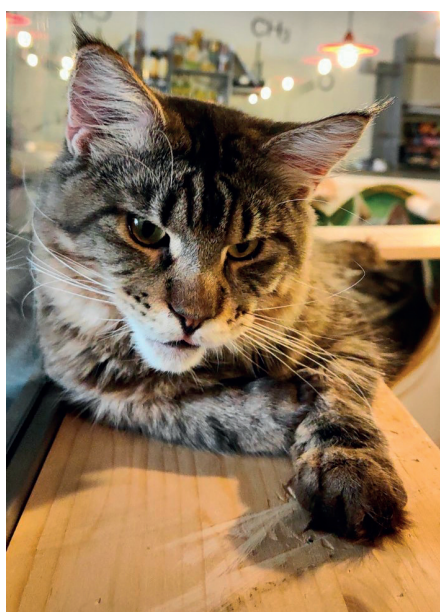
– Kérlek, mutasd be nekünk röviden a jelenlegi cicaállományt!

– Jelenleg 5+1-en vannak. Kihallesi klasszikus bengáli cica, aki novemberben lesz 3 éves. Ő a nevéhez híven egy nagyon ragaszkodó, bájos kis teremtes. Sajnos őt ki kellett vennem a csapatból (csak látogatóban lesz néha), mert nagyon hozzám szokott, és nem szereti, ha más cicák is körülvesznek. Nem csinál semmi rosszat, annyira intelligens és okos, hogy inkább hátrálép mindig. De ez a lelkének nem tesz jót, így inkább hazahoztam a megszokott környezetébe.

Havas 11 hónapos ragdoll (rongycica). Nagyon nyugodt és kedves a kék szemével. Olyan mozgása van, hogy mindenki kislánynak hiszi, pedig ő egy herceg! Sansa 11 hónapos maine coon kislány; érdekes benne az, hogy vörös, ugyanis a vörös cicák nagy része fiú. Ő is kedves, nyugodt macska, most egy kicsit anyáskodik a legkisebb cica felett. Jack 10 hónapos maine coon, cirmos fiú. Igazi bölcs macskó típus, aki a rendre figyel. A mozgása és a nézése is nagyon tekintélyt parancsoló. Ramszesz 11 hónapos egyiptomi mau. Vele a kapcsolat rögzös volt, mert annyira sírt három napig, hogy úgy volt, a tenyésztő visszaviszi, mert nem lesz jó a csapatba. De valamiért azt éreztem, nem engedhetem el, így maradt. Nagyon jó döntés volt, mert nagyon komoly kapcsolatunk lett. Nagyon jó természete van, és időközben a vendégek kedvencévé vált! Zeusz 4 hónapos sötét színű bengáli, aki Kali helyett jött.

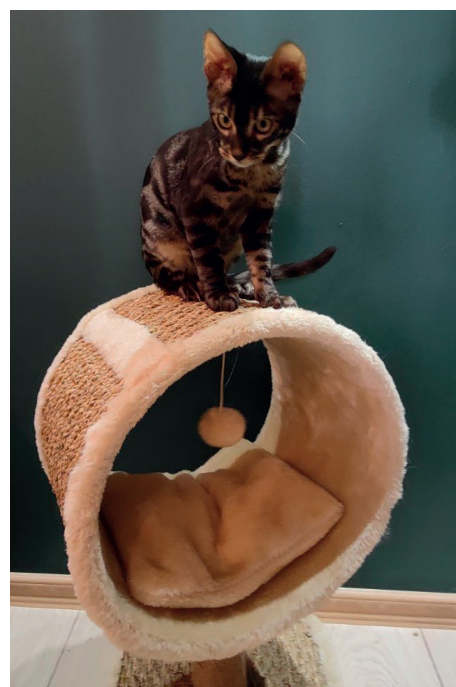
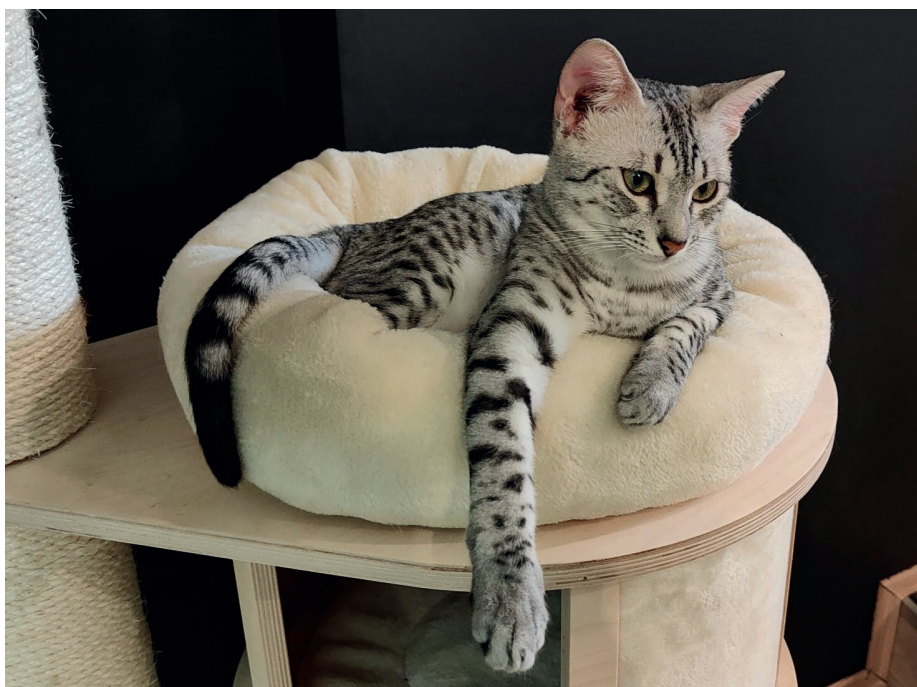

Ő nagy csibész, nulla félelemérzettel, elképesztő kedvességgel és játékosággal. Egy igazi bitang lesz!

– Milyen terveid vannak a jövőre nézve a kávézóban?

– Szeretnék a későbbiekben különböző programokat szervezni, és olyanná varázsolni ezt az egészet, mint egy kis mediterrán falusi családi kávézó, cicákkal. Ha lehet, akkor bővíteni is fogunk, de ez több tényezőtől függ, ami az elkövetkező 6-8 hónapban fog látszani. Lehet, hogy a cicák létszáma is növekedni fog. Keressük azokat a plusz egyedi programokat, termékeket, amelyekkel tudunk olyan különlegesek lenni, mint amilyenek a cicáink. Ezért hívjuk mi a helyet élménycicázónak, és nem cicakávézónak vagy cicasimogatónak.

Az interjút Matusa István készítette.

VETERINARY®
HPM

**KIDNEY
& JOINT**

Az idősödő macskák

60%-a

krónikus vesebetegségben
és egyidejűleg osteoarthritisben is szenved*

FEDEZD FEL A MEGOLDÁST!

EARLY
KIDNEY&JOINT

2
KIDNEY&JOINT

3
ADVANCED
KIDNEY&JOINT

Az új Kidney & Joint programunknak köszönhetően
most már mindkét betegség egyszerre orvosolható:

- ▶ Egyesíti a vesebetegség és az osteoarthritis kezelését
- ▶ Lehetőséget biztosít a krónikus vesebetegség szakaszos, stádiumtól függő kezelésére
- ▶ Száraz és nedves eledeleink igény szerint kombinálhatók
- ▶ Bizonyítottan rendkívül ízletes

Keressz állatorvosodnál vagy állatpatikákban!
Kövess minket facebookon: @vetHPM

(70) 776 15 74 • (70) 365 75 48
(70) 776 10 55 • (70) 512 64 55
www.virbac.hu

Shaping the future
of animal health

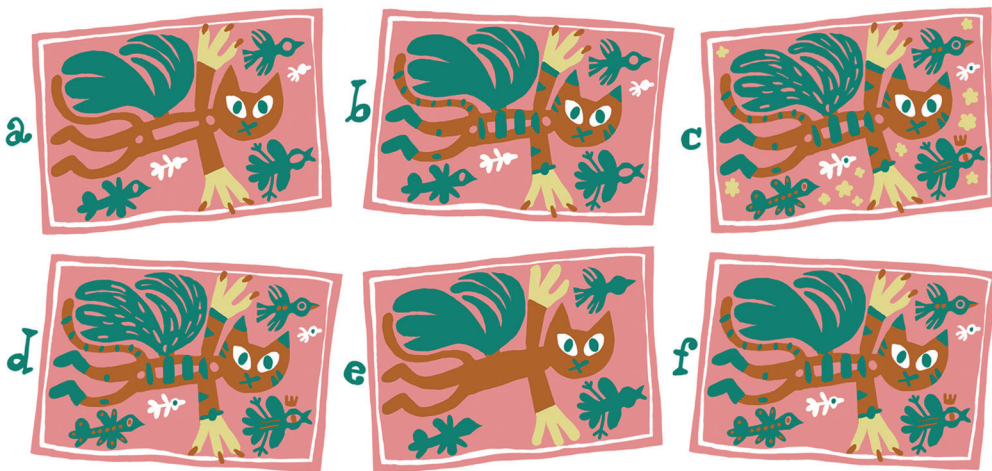
Virbac

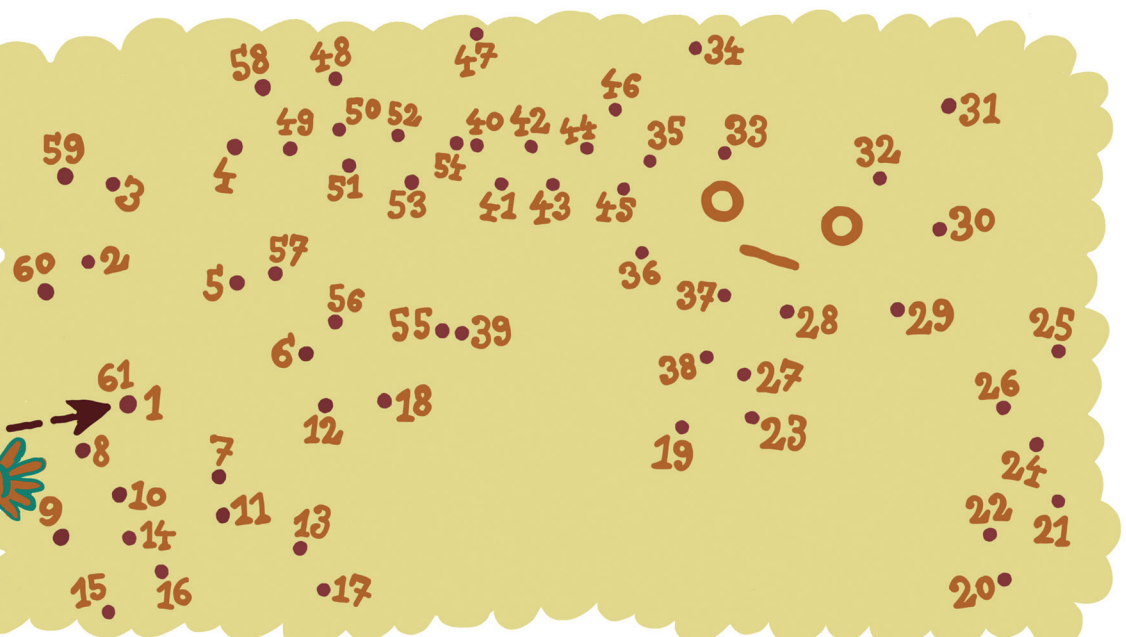
K I S C I R M O S

~~~~~ A VONALAK SEGÍTSÉGÉVEL PÁROSÍTSO AZ ÁBRÁKAT! ~~~~~

KÖSD
ÖSSZE
A PONTOKAT
1-től
61-ig!

Macskamánia Egyesület

2023. évi kiállítások

2023-ban az alábbi időpontokban tervezünk kiállításokat:

2023. október 7-8.

2023. november 11-12.

Változó világunkban az állatok szerepe is folyamatosan formálódik, alakul. A macskának az évezredek során kijutott a tiszteletből és imádatból éppúgy, mint a gyűlöletből és megvetésből. Napjainkban ismét egyre többen fedezik fel a benne rejlő értéket, immár nem elsősorban rágszálópusztító tevékenysége miatt, hanem mert a modern kor emberének ideális négylábú társát ismerik fel benne. Egyre több országban veszi át a vezetést a kedvenc állatok népszerűségi listáján, s az utóbbi évszázadban soha nem látott lendületet vett a fajtatiszta macskák tenyésztése, az újabb és újabb fajták kialakítása is. Mindez szükségessé teszi a macskatartás kultúrájának megalapozását és széleskörű terjesztését, a macskatartók és -kedvelők, s nem utolsósorban maguk a macskák szervezett érdekvédelmét.

Mindazokkal, akik a fenti véleményt osztják, örömmel tudjuk, hogy megalakult a

Macskamánia Magyar Macska Egyesület.

Az egyesület céljai közt szerepel:

- a pedigres macskák és a házimacskák népszerűsítése, a macskatartás kultúrájának terjesztése, kiadványok, tájékoztatók megjelenítése, illetve egyéb propagandatevékenység;
- a macskatenyésztés irányítása, macska- és egyéb kisállat-kiállítások szervezése, rendezése;
- az állatvédelem gyakorlati problémáinak feltérképezése, a problémák megoldása, részvétel az állatok védelmével kapcsolatos jogszabályok kidolgozásában, illetve módosításában, kapcsolatot tartva más, hasonló célú szervezetekkel;
- állatterápiás látogatások szervezése ágyhoz kötött és fogyatékossgal élő emberek számára;
- konferenciák, rendezvények, bemutatók, ismeretterjesztő előadások szervezése, valamint azokon való részvétel, illetve annak támogatása;
- Menhelyek, állatotthonok segítése, panziók segítése, új menhelyek létrehozása, fenntartása, a kóbor, gazdátlan állatok befogadása, az állatok etetése, gondozása, állatorvosi felügyelet biztosítása, az állatok végleges gazdához juttatása;
- Nemzetközi kapcsolatok kiépítése és folyamatos működtetése, az állatvédelem magyarországi és külföldi tapasztalatainak megismertetése az állatok életkörülményeinek javítása érdekében.

Örömmel látunk tagjaink sorában minden olyan állatbarátot, aki egyesületünk szellemiségében osztozik, céljainak megvalósulását támogatja.

Kapcsolat: info@macskamania.hu

honlap: macskamania.hu

Adószám: 18256127-2-43

Számlaszám: K&H 10400195-49565255-53531008

MMME

Macskamánia Magyar Macska Egyesület

1212 Budapest, Zsolnai u. 28., Telefon: 06-70-777-3959
info@macskamania.hu www.macskamania.hu

BELÉPÉSI NYILATKOZAT

Név: .....

Város (irányító számmal): .....

Utca, házszám: .....

Telefonszám (mobil): .....

Telefon / Fax: .....

E-mail: .....

Macskafajta: .....

Tenyésztői név: .....
(Kennel név)

Kérem felvételemet a Macskamánia Magyar Macska Egyesület **tagjának**, és aláírással igazolom, hogy az egyesület alapszabályzatát elfogadom.

Kérem felvételemet a Macskamánia Magyar Macska Egyesület **pártoló tagjának**, és aláírással igazolom, hogy az egyesület alapszabályzatát elfogadom.

(Kérem a megfelelő részt aláhúzni!)

.....
Dátum Aláírás

Éves tagsági díj: 10000,- Ft (naptári évre érvényes)

Pártoló tagi hozzájárulás díja: 5000,- Ft (naptári évre érvényes)

Postacím: Macskamánia Magyar Macska Egyesület, 1212 Budapest, Zsolnai u. 28.

Számlaszám: K&H Bank Rt. - 10400195-49565255-53531008

**Kövess minket
facebookon is!**

[https://www.facebook.com/
macskamania.egyesulet](https://www.facebook.com/macskamania.egyesulet)

[https://www.facebook.com/
Macskamania.Magazin](https://www.facebook.com/Macskamania.Magazin)

VON **ORCHIDEENWALD**
KENNEL

VILÁGBAJNOK, EURÓPABAJNOK
ÉS SHOW GYŐZTES SZÜLŐKTŐL
**BRIT EZÜST-FEKETE
CSÍKOS ÉS KÉK
KISCICÁK
KAPHATÓK.**

Aradi Edit Tel.: 06/30-356-4187
e-mail: aradi@macskamania.hu • www.orchideenwald.hu

ALPHAZOO
AZ EGÉSZSÉGES KEDVENCEKÉRT www.alphazoo.hu

ÁLLATMÁNIA

**SOK SZERETETTEL
VÁRJUK RÉGI ÉS ÚJ
VÁSÁRLÓINKAT
A MEGSZOKOTT
HELYEN!**

[facebook.com/alphazooallatmania](https://www.facebook.com/alphazooallatmania)
1203 Budapest, János u. 6/B.

Állati Finomságok Boltja

1027 Budapest, Jurányi u. 5.
 06-1-212-1099
 bolt@allati-finomsagok.hu
 H - P: 11⁰⁰ - 19⁰⁰
Szo: 9⁰⁰ - 13⁰⁰
 @allatifinomsagokboltja

Nagyszerű ajándékok szeretett kedvencének!

A kölyökmacska nevelése

4. rész

Magazinunk korábbi lapszámaiban végignéztük a bécicák ápolásának legfontosabb lépéseit. Ezt követően belekezdünk a tanácsadásba a már nem baba, de még mindig kölyökmacska vonatkozásában. Ahogyan a kicsik növekednek, egyre szerteágazóbb módokon van szükség a közbenjárásunkra. Ezeket a lépéseket Gáspár Melindával és Gombai Dorkával részletezzük.

– Mi a teendőnk, ha azt észleljük, hogy a kicsinek hiányzik a mamája, esetleg a testvérekéi?

GM: – Ha nem egyedüli kölyök volt az alomban, akkor valószínűleg már megszokta, hogy a testvéreit vagy a mamáját hívogatva kezdődik a játékparti. Hozzánk kerülve az első pár napban biztosan keresni fogja őket, amikor egyedül

érzi magát, vagy csupán unatkozik. Ezt onnan vehetjük észre, hogy látszólag céltalanul jár-kál, közben panaszosan nyávog, vagy hangos, kurjongató, hívó hangot hallat. Ilyenkor semmiképpen ne szóljunk rá mérgesen, ne szidjuk meg, ne csukjuk büntetésből külön, akkor sem, ha esetleg éjjel teszi mindezt. A kiscicát úgy tudjuk a legkönnyebben átsegíteni ezen a szeparációs időszakon, ha ilyenkor megvigasztaljuk, ölbe vesszük, szeretjük, simogatjuk, illetve egy kis játékkal eltereljük a figyelmét.

– Milyen szempontok alapján válasszunk neki játékokat a későbbiek során?

GM: – Az előbbieken említett játékok a későbbiek során is ugyanolyan izgalmasak lesznek egy ifjanc doromboló számára. Négy-öt hónapos kor felett azonban már kísérletezhetünk mászást, ugrást igénylő magasabb szintérral is a mókához, mint például egy magasabb cicavár. A macskák egy része szereti a vizet, így ha nem gond, hogy a padló néha nedves lesz, beszerezhetünk egy itatókutát is. Ez amellet,

hogy lefetyelésre, folyadékbevitelre ösztönzi a négylábút, egyben nagyszerű játék is a csobogó nedűvel.

– Mit tegyünk, ha a frissen hazavitt macskapalánta nagyon félénk, bizalmatlan? Mi a helyes hozzáállás így?

GM: – Gondoljunk bele, mekkora stressz lehet egy csöpp élőlény számára, ha hirtelen elválasztják a mamájától és a testvéreitől, ezután pedig egy vadidegen környezetbe kerül, ahol ismeretlen emberek veszik őt körül. Ha a kiscicánk félénk, akkor a lakásban elengedve valószínűleg behúzódik egy bútor alá, és hosszú ideig ott gubbaszt majd. Amennyiben innen eledellel vagy játékkal kicsalható, könnyebb dolgunk lesz, hiszen a kíváncsisága felülírja a rémületét. Ha azonban annyira retteg, hogy órák múlva sem jön elő semmilyen unszólásra, akkor segítenünk kell neki túllendülni ezen a problémán. Új közegbe kerülve a kicsi számára az első pár nap pozitív tapasztalata meghatározó lesz, mivel ebben a korban még kiválóan

NÉVJEGY

Dr. Gáspár Melinda 2003-ban diplomázott a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen.

2009-ben szerzett tudományos (PhD) fokozatot biotechnológiából. Szakközgazdász diplomáját 2006-ban kapta a budapesti Pénzügyi és Számviteli Főiskolán. Évek óta foglalkozik macskamentéssel, öt éve a Noé Állatotthon Alapítvány baba- és kölyök-cica-mentő csoportjának is az önkéntese.

Gombai Dorka 2003-ban diplomázott a Budapesti Gazdasági Egyetemen. Nyolc éve a Noé Állatotthon Alapítvány baba- és kölyök-cica-mentő csoportjának önkéntese, ideiglenes befogadója és koordinátora. Jelenleg öt macska és öt kutya gazdája.

működik náluk a bevésődés. A macskagyerekek önmaguktól nehezen tudnak túllépni a szeparációs szorongáson, számukra nagyon fontos a testi érintkezés, ahogyan az anyukájuk is vigasztalta őket hajdanán az alomban. Ezért gyakran érdemes a kistigrist a búvóhelyéről óvatosan kivenni, és úgy mond „kényszereszeretgetni”, még akkor is, ha úgy tűnik, ő ezt nagyon nem óhajtja. Ami egyébként érthető, hiszen nem ismer minket. Egy idegentől pedig mi sem fogadnánk el spontán ölelgetést. Kiemelt jelentőségű, hogy ezalatt nyugodt hangnemben és halkán beszéljünk hozzá, lehetőleg erős zajoktól mentes környezetben. Ha a pici bársonytappancs nagyon fél, és apróra összehúzódkodva kuporog az ölünkben, akkor burkoljuk őt egy puha pokrócba, és úgy vegyük ölbe. A takaróban

tudjuk simogatni a kicsit. A legtöbbjük szereti, ha gyöngéden vakargatják a pocakját, vagy az álla alatt. Ha a cicus már lazul, esetleg dorombol is, akkor óvatosan, egyre nagyobb felületen kitakarhatjuk őt a plédből becézgetés közben. Az ember azt gondolná, hogy nagyon jót tesz azzal, ha a kölyköt az egész lakásban szabadon engedi, hadd ugránozzon kedvére. Egy vagány, beleváló, semmitől sem tartó csöppséggel ez valószínűleg így is van, ám egy félős, bizalmatlan csemetének csak a stresszsintjét növeljük ezzel a naiv optimista cselekedettel. Az aggódo állatnak a beszkottatási idő alatt minden egyes helyiség és minden bútordarab potenciális veszélyforrás, amit nem ismer, és amitől megriad. Ezért ha ilyen kis mimóza lelkű cirmosunk van, akkor érdemes az első pár napban egy kevésbé nagy helyiségben, például egy apróbb szobában elhelyezni őt, amit hamar megszokhat, és felfedezhet. Pár nap múlva, vagy amikor már azt látjuk, hogy felbátorodott, hagyjuk résnyire nyitva az ajtót, és magától fog kikucskálni vagy kilopódnai a nagyobb tér felé.

– **A válogatós, nehezen etethető cicákkal mit tudunk tenni? Mi az oka ennek a magatartásnak?**

GM: – Annak, hogy a cirmos bizonyos ételeket nem eszik meg, több oka is lehet. Előfordulhat, hogy egyféle eledellel tették eddig, és nem szokott hozzá más ízekhez vagy halmazállapothoz. A kiscicák nagyon éhesek tudnak lenni, ha már legalább öt-hat órája nem táplálkoztak. Ilyen állapotban, korgó gyomorral érdemes elkezdni az ismeretlen zamatokkal való barátkozást. Ezt úgy tudjuk a legkönnyebben kivitelezni, ha néhány falatot keverünk az idegen aromájú harapnivalóból egy olyan elemőzsiához, amit biztosan elfogyaszt. Ahogy fokozatosan elfogadja az újdonságot, egyre többet adhatunk neki belőle, míg nem meg fogja enni azt önmagában is. A leggyakrabban a száraztáp szokott gondot jelenteni, ha a csöppségek előtte csak szoptak, esetleg csupán pépeset vagy puhát lakmároztak. Ha állandó jelleggel ki van elé helyezve, akkor a legtöbb kölyök önmagától rájön, hogy a szárazeledel finom. Amennyiben

mégsem így lenne, a folyamat gyorsítható, ha a nedves pépes koszthoz mindig keverünk pár szem száraztápot is, és a kölyök félig ropogósan kapja meg a hamiját.

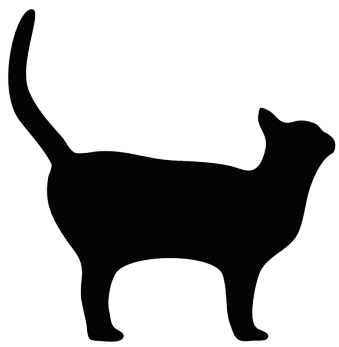
– **Egy újonnan hozzánk került kiscicát mennyi idő után szabad kiengednünk a kertbe, amennyiben családi házában élünk?**

GD: – Azt hiszem, ezzel elérkeztünk a macskatartás egyik legvitatottabb kérdéséhez. Én inkább úgy vetném fel ezt: kiengedjük-e egyáltalán a cicát a kertbe? A cirmosok által okozott természeti károk mellett gondoljunk arra, hogy a minitigrisünk bizony nincs tisztában a telekhatárokkal, ebből következően pedig előbb-utóbb szomszédolni kezd. Így sok doromboló válik gázolós, mérgezés áldozatává, vagy egyszerűen eltűnik. Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény is kötelezi a gazdikot arra, hogy jószágait a saját kertjükben tartsák. Ma már lehet olyan kerítéslelmeket vásárolni, amelyeken a bársonyalpúak nem tudnak átjutni. Emellett egyre több helyen találkozhatunk a házakhoz épített biztonságos, kültéri macskakifutóval, ami tökéletes kompromisszum lehet. Az említettek bármelyikének esetében érdemes kedvencünk kiengedésével az oltási program befejezését megvárni akkor is, ha csupán a portánkon belül marad, akár elzártan is.

Lakatos Zsófia

Fotók: Gombai Dorka

MMME - MACSKAMÁNIA

Magyar Macska Egyesület

1%

Adója 1%-ával segítse
örökbefogadás programunkat!

Adószám:

18256127-2-43

GONDOSKODÁS A KEZDETEKTŐL EGY EGÉSZSÉGES ÉLETÉRT

TÁPLÁLÁSI PROGRAM KÖLYÖKMACSKÁKNAK

Happy Cat Indoor

HAPPY CAT
All you feed is love

A legjobb választás szobatigriseknek

- Lakásban tartott macskáknak kifejlesztve
- Még jobb szőrlabda-kontroll
- Csökkenti az ürülék kellemetlen szagát
- Optimális súlykontroll, az elhízás megelőzésére

Made with Love in Germany

Primavet Kft.
H-7100 Szekszárd, Rákóczi u. 142-146.
Tel.: +36 1/460-50-50; Fax: +36 1/460-50-51

primavet
A TOLNAGRO CSOPORT TAGJA

Email: info@primavet.hu
WEB: www.primavet.hu

További információ: www.happycat.hu

 Happy Cat